

Editorial	3
Notícies	4
El lector escriu	10
Opinió	18
Història	22
Creació	26
Actualitat	31
Un altre món és possible	32
Art.....	33
Arqueologia.....	34
Turisme	36
De fa algun temps.....	38
Entreteniments	38

Número 53 · abril de 2013 · preu 4 €

EDICIÓ:

Associació Cultural Xercavins de Verdú
Plaça de la Verdura, s/n - 25340 Verdú
revistaxercavins@gmail.com

PRESIDENT: Ramon Cardona

DIRECTOR: Ricard Gilabert

CONSELL DE REDACCIÓ:

Josep M. Castelló, Àngels Escolà, Joan Fornsubirà, Guiu Sanfeliu

PORTADA: Ricard Gilabert

PUBLICITAT: Xercavins

ARXIU FOTOGRAFIA: Xavier Ramell i Ricard Gilabert

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Montse Minguell

MUNTATGE: Joan Mateu

IMPREMTA : Anfigraf

AMB LA COL-LABORACIÓ DE:

AJUNTAMENT DE VERDÚ

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Els continguts dels escrits que publiquem no són forçosament compartits per l'Associació Cultural Xercavins i només reflecteixen el parer de qui els signa.

Dipòsit legal: L-138-2000

L'Aplec a la Font de Santa Magdalena

Sembla que era ahir i ja han passat 50 anys des que hi vàrem celebrar el 1r Aplec. Quantes vivències... quantes il·lusions... quant de treball... i. quants que hi eren, avui ja no hi són.

La gent per naturalesa som oblidadissos. En dóna fe la dita que sols ens recordem de Santa Bàrbara quan trona o pedrega. També la font havia sofert aquest oblit. Havien de venir anys de sequera per recórrer a ella, la qual, sempre generosa -tornant bé per mal-, seguia rajant de dia i nit... Després, altra volta l'oblit, l'abandó... la ingratitud i la incúria havien fet del seu entorn l'abocador de runa i deixalles:

Érem pel febrer de 1962, quan en el si de l'Ajuntament es creava la comissió de "Fires i Festes" i en sorgí la idea de dignificar la font i el seu entorn que es posa en marxa el mateix mes de febrer. Primer amb la maquinària, obrint un passeig central deixant als costats la terra estreta. Al darrere d'això, la plantada d'arbres, cedits gratuïtament per la Diputació de Lleida. L'entusiasme que despertà a la vila quedava justificat amb la munió de voluntaris que cada matí dels diumenges ens trobàvem trescant com si anéssim a preu fet. I la font i el seu entorn esdevingué un paratge per gaudi dels verdunins i forasters que la visitaven. Ho deia un periodista targari: "De verdad es un rincón muy agradable y francamente, ya me hubiera llevado para mi Tárrega su bonita fuente y todo su recinto. Cuando vayan a Verdú, no dejen de darse una vueltecita por este tranquilo y encantador rincón..."

Origen de l'Aplec

Cal situar-nos dos anys endarrere, a l'any 1961. L'església establí la festa de Sant Josep Obrer el dia 1 de maig (que no era de precepte). Per aquell temps hi havia una monja molt activa i simpàtica, es deia Mercedes Aixalà, sempre amb la riulla a la boca, i junt amb el jovent i d'acord amb el Sr. Rector i l'Ajuntament, l'establiren amb la celebració d'un solemne ofici amb presència de les autoritats i ofrenes per parelles de joves abillades de catalans, formant comitiva vers l'església parroquial i sardanes a la plaça Major.

L'any següent es va repetir amb el mateix programa, però heus aquí que l'any 1963 estant treballant a "baix a la Font", algú va suggerir la idea de traslladar-hi la dita festa amb els mateixos actes. ¡Gran pensada!

I així fou com la plaça Major s'omplí de gent. En aquest any s'hi ajuntaren tots els col·legis. Alguns menuts formant parelles, lluint vestits típics de Catalunya i tots junts amb les autoritats i poble, amb comitiva, fent camí devers la font.

D'any en any, noves aportacions embel·lien l'entorn de la Font, aixecant-hi la capella i el monument a la sardana. Font que a la vegada era font d'inspiració de músics i poetes fent-la

Col·laboradors i col·laboradores

- L'admissió d'articles per al proper número de XERCAVINS (núm. 53) es tancarà el dia 7 d'abril de 2013. Passada aquesta data els articles rebuts quedaran per al número següent.
- Només s'admetran originals picans en tractament de textos de l'ordinador (word o similar), amb una extensió màxima de 450 paraules.
- És convenient que tots els articles vagin acompanyats d'una fotografia (lliurada fora de l'arxiu de text) i amb una introducció/resum de tres línies

Publicitat

- La continuïtat de Xercavins depèn en bona mesura de les col·laboracions publicitàries. Si voleu anunciar-vos-hi, truqueu al telèfon 649 38 99 00.

Per a contactar amb la revista o enviar-nos originals utilitzeu el correu electrònic: revistaxercavins@gmail.com

Verdú al punt

Josep M.
Castelló

Festa Major d'Hivern dies 26 i 27 de gener de 2013

Com és tradicional, l'últim cap de setmana del mes de gener, els verdunins celebren la Festa Major d'hivern dedicada a sant Flavià i a la veneració del sant Crist. La nota rellevant d'aquest any, ha estat la presència, en totes les celebracions religioses, del Sr. bisbe de Solsona monsenyor Xavier Novell que iniciava la seva visita pastoral a Verdú. Cal destacar que en aquestes celebracions de l'església es pot sentir la interpretació de fragments de les Misses de Perosi i Goicoechea interpretades pels cor d'homes de la vila sota la direcció del musicòleg Josep M. Salisí acompanyades a l'orgue per la professora de música Cristina Marimon. La festa lúdica es va compondre d'un interessant partit de futbol entre solters i casats de la vila, els inflables "recicla saltant" per a la mainada, l'actuació de la Lloïl "Societat animada" acompanyada a la veu i el teclat per Isaac Fonoll, amb una col·laboració especial del poeta i cantautor Celdoni Fonoll que ens va oferir un poema sobre la vila de Verdú, cantat per la Lloïl amb la melodia de la *Fadrina va la Font*, una vesprada molt agradable. Presentació de l'Antiquarium de la Ceràmica, visita temàtica al ceramista Casa Felix, visita guiada al Museu Arqueologia "Col·lecció R. Boleda" i varem acabar la Festa Major amb un lluit ball a càrrec de l'orquestra "Glacé". Tots els actes foren organitzats per l'Ajuntament de Verdú amb la seva Regidoria de Cultura.

Principals inversions aprovades al pressupost municipal

Notícia extreta del diari Segre. Aquest diari publicava el dia 14 de gener de 2013 aquesta bona notícia: L'Ajuntament de Verdú adquirirà aquest any l'antiga quadra de Cal Barra, de 400 metres quadrats i situada al carrer Pere III, per destinar-la a activitats culturals i com a magatzem. Segons l'alcalde Sr. Josep Riera, l'edifici acollirà vehicles municipals, si bé no es descarta en el futur utilitzar-lo també com a centre d'activitats. El cost de l'immoble és de 112.000 euros i inclou un pati d'uns 200 metres quadrats. L'adquisició de la quadra i l'acabament de les obres de rehabilitació del castell són les principals inversions del pressupost de l'Ajuntament de Verdú que ascendeix a 750.000 euros.

Festa de Santa Àgata i programa d'hivern

L'Associació "Dones Argila de Verdú" va iniciar els actes de la seva programació d'hivern amb la celebració de Santa Àgata "la Festa de les Dones". Aquest dia 5 de febrer varen fer la seva Assemblea Anual de sòcies, projecció de la pel·lícula d'humor "La Cena de los Idiotas"; per finalitzar la jornada, varen compartir un sopar amb bon humor i gresca. El dia 16 de febrer Taller de Cuina a càrrec de M. Teresa Sambola, 26 de febrer Xerrada d'higiene i cosmètica natural a càrrec d'Inka Berrocal, 2 de març sortida a Barcelona visita al Museu d'Història de Catalunya, Basilica de la Mercè i tarda de teatre al Condal per veure l'espectacle

"Si, Ministre", dia 8 de març celebració del dia Internacional de la Dona amb una conferència a càrrec de Gumer professora de la UdL i benenar de germanor.

Carnaval 2013

El dissabte dia 16 de febrer es va celebrar el tradicional Carnaval, al Casal Verduní, amb un espectacular color i imaginació per lluir les millors disfresses i atreure l'atenció dels espectadors i comparses. Algunes d'elles, feien referència a la situació política que vivim. Amb anterioritat, ho varen fer els nostres escolars recorrent els carrers de la vila

Llorenç Tudó Ros ens ha deixat

La persona que va ser un símbol d'estimació i dedicació al Futbol Club Verdú, després d'una llarga malaltia, ens deixava per sempre el dia 20 de febrer passat. Llorenç Tudó, un home senzill, sempre disposat a ajudar al camp, al vestidor i fins i tot assolint la presidència del futbol a Verdú, va tenir la consideració de tots els aficionats del futbol a Verdú fins a establir un memorial dedicat a ell. Xercavins va prendre l'acord de no publicar necrològiques, ja que considerem que totes les persones són dignes de respecte i consideració, tot i que, aquests últims mesos, hem perdut persones molt estimades i dignes de la nostra més sentida commoció. Avui ho fem com un petit homenatge a una persona que s'ha guanyat l'afecte d'un col·lectiu important de verdunins, tal com molt bé manifestà el representat de la Junta del Club de Futbol Verdú-la Vall del Corb a la missa funeral

La Neu fa presència a Verdú

La nit del dia 22 al 23 de febrer, un episodi de neu va deixar blancs els nostres camps i poble. Val a dir que aquesta neu va tornar a despertar el fred com si es tractés d'un rigorós hivern i, alhora, va deixar-nos un gust agre dolç, per una part els ametllers ja estaven florits i perillava la seva flor, i per altra aquesta aigua beneficiava els conreus.

40è aniversari de la Demarcació Nord Occidental de Minyons Escoltes i Guies de

Catalunya

El dissabte dia 2 de març, l'Agrupament Escolta Marinada de Verdú, per celebrar aquest 40è aniversari, va fer una neteja de l'entorn de la vila de Verdú tal com van fer durant la campanya de sensibilització per a la implantació del porta a porta. Aquesta activitat demostra la sensibilització en favor de la nostra vila i el valor de la solidaritat i ciutadania. Felicitats!

Talaveró Centre d'Art

El dissabte dia 2 de març va tenir lloc a Talaveró Centre d'art la inauguració de l'exposició que amb el nom de "Els quatre Elements" presenta el seu autor José G. Ramos. AIRE, AIGUA, TERRA, FOC; obres intenses i profundes que transmeten les qualitats de cada element. Es podrà veure fins al 20 d'abril.

Elecció d'un nou papa jesuïta

El dia 13 de març de 2013, fruit del conclave per la renúncia del papa Benet XVI, el cardenal Jorge Mario Bergoglio fou elegit nou papa, el 266 de l'Església catòlica amb el nom de Francesc. Ens plau deixar constància d'aquesta notícia a la revista informativa de Verdú Xercavins pel fet que aquest nou papa és jesuïta. Tots sabem de la influència i el lligam històric de Verdú, sant Pere Claver i la Companyia de Jesús. Tots sabem també de les grans personalitats de la Companyia de Jesús que han visitat la vila de Verdú ... Qui sap si algun dia podríem tenir el goig de veure un papa a la casa natal del sant.

Any de Sant Pere Claver, 125 de la seva canonització

Durant aquest any és freqüent veure a Verdú grups de joves, infants, religiosos i religioses, persones que vénen a aprofundir sobre la figura de sant Pere Claver, defensor dels drets humans i un verduní que va alliberar una raça. El bisbat de Solsona i la Companyia de Jesús s'han bolcat de ple en la difusió de la vida del sant. El dia 11 de març tingué lloc a Tàrrega la primera de les conferències col·loqui sobre la figura de sant Pere Claver que imparteix el P. Enric Puig jesuïta, i que seguirà a les localitats de Berga, Mollerussa i Solsona

El poblat iber del Estinçleills a poc a poc cobra més vida

El dijous dia 28 de març, el Grup d'investigació Prehistòrica (GIP) de la Universitat de Lleida va començar la reconstrucció d'una casa al jaciment Iber dels Estinçleills, utilitzant els mateixos materials que feien servir al segle III aC, així es reprenia la construcció en aquest mateix espai de la denominada casa de la premsa. Una bona colla de joves noies i nois, sota la direcció de professors competents i la del nostre arqueòleg i professor Sr. Ramon Cardona, anaven reconstruint el que fou un poblat iber, les cases, el molí, els cultius, el vi, la ceràmica i tot el sistema de supervivència dels pobladors de la prehistòria. Realment, el treball que en aquest recinte es realitza és d'un gran valor didàctic dintre del seu espai natural. Ja tenim constància que les escoles s'interessen pel poblat dels Estinçleills, visites guiades, treballs de camp i fins i tot cultiu de cereals i vinya. El poblat iber dels Estinçleills resulta ser una visita obligada pels que s'interessen per conèixer els primers pobladors de Verdú.

Setmana Santa a Verdú

Entre sol, núvols i una pluja beneficiosa s'ha viscut una Setmana Santa a Verdú amb menys visitants que altres anys, un dels motius ha estat el tancament del Museu dels Juguets i les oportunitats de neu que ofereix la muntanya. Gràcies a la pluja que ha caigut durant aquest final d'hivern, principis de primavera, els camps de conreus i sembrats semblen una catifa d'un verd que fa augurar una bona collita. La nota simpàtica ha estat la cantada de les Caramelles organitzada pel Grup Escolta Marinada amb la participació dels pares. El matí dia de Pasqua la climatologia va acompanyar aquesta tradició. Molt efusivament volem agrair aquest col·lectiu, ja que el cant de les Caramelles és una tradició típicament catalana.

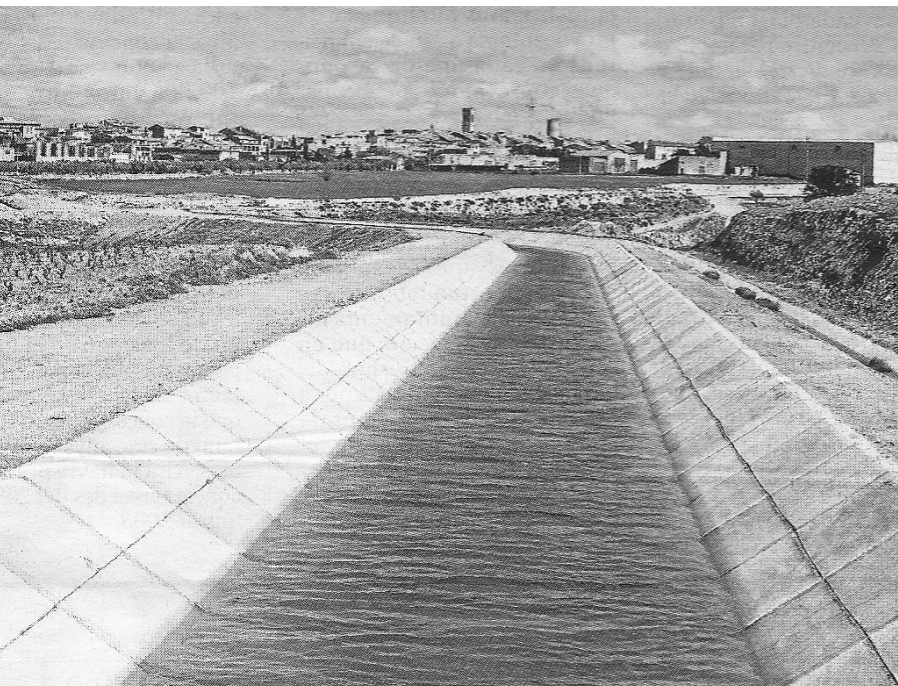
Important notícia: Verdú capital de l'Escola Rural

L'Ajuntament de Verdú, Ensenyament i la Universitat de Lleida han signat el conveni per a la posada en funcionament del "Centre d'Estudi i Recerca de l'Escola Rural CEIER", aquest Centre s'ocuparà de potenciar els principis educatius que han fet les escoles rurals centres educatius integradors, arrelats al territori i dinamitzadors de cultura local. No es descarta que Verdú pugui tenir alguns crèdits, màsters o postgraus especialitzats. La seva ubicació estarà situada al castell i en les antigues escoles Tomàs Pellissó i el projecte preveu generar tres ocupacions. El divendres dia 12 d'abril es va procedir a la signatura del conveni amb la presència de la consellera Irene Rigau; el rector de la Universitat de Lleida Sr. Roberto Fernandez; l'alcalde de Verdú Sr. Josep Riera; el Sr. Joan Lluís Tous Alvarez, impulsor d'aquesta Escola Rural CEIER i mestre que fou de Verdú i altres autoritats comarcals i del món de l'ensenyament. Dins del marc d'aquest acte es va poder gaudir d'una exposició del grup de mestres Isard, a l'Escola Tomàs Pellissó i al Casal de Verdú, era una mostra del Memorial Democràtic "Desenterrant el silenci, Antoni Benaiges, un mestre català a una fossa comuna de Burgos. Iniciant aquest important acte féu ús de la paraula el Sr. alcalde Josep Riera, una vegada finalitzat el parlament, el cap del Departament d'Ensenyament a Lleida anava introduint les personalitats que participaren

com a oradors; el primer fou el Sr. Joan Tous, després el Sr. Jordi Palou, director del Memorial Democràtic, explicà el motiu de l'exposició dedicada al mestre màrtir Sr. Antoni Benaiges. Acte seguit es féu un homenatge a dos mestres rurals i a unes de les pioneres participants al moviment Isard, a continuació fou el rector de la UdL Sr. Roberto Fernandez qui va manifestar el seu suport i el de la Universitat de Lleida a aquest projecte. La cloenda la va fer la consellera Sra. Irene Rigau manifestant el seu interès i el de la Conselleria perquè la CEIER sigui una realitat a Verdú i que aquesta població esdevingui capital catalana de l'Escola Rural.

Canal Segarra Garrigues

L'aigua de l'embassament de Rialb ha superat per primera vegada la meitat del Canal Segarra-Garrigues i ha arribat (en període de proves) als municipis de Verdú i Sant Martí de Maldà. L'empresa estatal Aquaebro, que construeix la xarxa principal, esta comprovant la seguretat, la fiabilitat i la solidesa del canal d'aquest quilòmetres des del passat 20 de març segons manifestacions de l'administració. D'altra banda, el 70% dels agricultors de Verdú ja haurien presentat el passat mes de novembre l'adhesió al reg, una quantitat suficient perquè la Generalitat activi el disseny de la xarxa secundària que permeti el reg a la zona. A més, també s'ha omplert la bassa número sis, ubicada al municipi de Verdú. altra bona notícia.

Inauguració de l'Alberg de Sant Pere Claver i reobertura del Santuari

El dissabte dia 13 d'abril es va inaugurar l'Alberg de Sant Pere Claver del Camí Ignasià. Durant mesos s'ha treballat per condicionar un espai que podrà acollir una trentena de persones que realitzin el Camí, atès que una etapa passa per Verdú. El Camí Ignasià és un camí totalment senyalitzat que comença a Loiola (Guipúscoa) i acaba a la Santa Cova de Manresa amb un recorregut de 650 Km. L'acte va revestir una gran solemnitat amb la presència de la cúpula del Jesuïtes de Catalunya el pare provincial Lluís Magriña i el director de l'alberg P. José Lluís Iriberry, el vicari general de pastoral del bisbat de Solsona, mossèn Josep M. Vilaseca, Rector de Verdú Mossèn Ramon Roca, Alcalde de Verdú Sr. Josep Riera, president de l'Associació Amics de Sant Pere Claver de Verdú Sr. David Tous Moner, sotsdelegada de Turisme de la Generalitat de Catalunya, vicepresident de la Diputació de Lleida, regidors i representants de les associacions de Verdú, les religioses de les dues comunitats residents a Verdú i molts verdunins, visitants i devots de Sant Pere Claver. L'acte va començar amb unes paraules de benvinguda del director de l'alberg, José Lluís Iriberry, que donà la paraula al president dels Amics Sr. David Tous, el qual va posar de manifest la tasca que realitzen els Amics de Sant Pere Claver i l'alegria que experimenta avui amb la inauguració de l'Alberg, tot seguit el catedràtic amb temes d'esclavatge doctor Javier Laviña pronuncià una conferència sobre la tasca de sant Pere Claver amb els esclaus negres, finalitzada la conferència, el Sr. Alcalde Josep Riera va voler agrair a la Companyia de Jesús la construcció de l'alberg i va demanar, d'una manera especial als verdunins, la col·laboració

per ser acompanyants, acollidors i donar una bona imatge de la nostra vila. Finalment el P. provincial a Catalunya Lluís Magriña va destacar el camí d'espiritualitat i descoberta del nostre sant Pere Claver. Acte seguit es procedí a la benedicció de les instal·lacions i a la descoberta de la placa commemorativa per part de les autoritats invitant tothom a visitar les instal·lacions. Amb aquest acte també quedà reobert el culte al santuari i s'ha anunciat que la missa vespertina dels dissabtes, es celebrarà al santuari.

Assemblea General Ordinària dels socis de Xercavins

L'Associació Cultural Xercavins ha realitzat la seva Assemblea Anual de Socis el dissabte dia 13 d'abril en el marc de la Fundació Tekhnikós de Verdú. Una Assemblea, que a més de complir amb el reglament estatuari, salutació del president Sr. Ramon Cardona, lectura de l'acta, estat de comptes i pressu-

post. va donar l'oportunitat de valorar, molt positivament, l'edició de la *Història Gràfica de Verdú*. Com a objectiu principal l'associació es proposa continuar amb l'edició de la Revista Xercavins, ampliar el nombre de subscriptors i treballar per l'ambient cultural de Verdú.

L'obrellaunes

aguantava cops, i es podia escalfar directament al foc sense fer servir més estris per cuinar.

Els soldats obrien aquestes llaunes a cops de ganivet, fins que es va inventar el primer obrellaunes, semblant a una petita baioneta que perforava la tapa gràcies a l'efecte palanca, ja que s'encaixava a la vora del pot.

D'obrellaunes n'hi ha de moltes formes i usos.

Obrellaunes de fulla o de muntanya

Durant segles, l'home ha tingut la necessitat de guardar els aliments en les millors condicions. Els sistemes de conservació eren molt bàsics: assecats (fuets, panses de raïm), fumats (arengades, salmó), en sal (bacallà), en sucre (confitures), en oli (topina)...

A inicis del segle XIX, França es trobava en guerra contra Rússia. Les tropes franceses, lluny de casa, tenien problemes de subministrament. Es va oferir una recompensa a qui trobés una manera de guardar els aliments durant molt temps. Nicolas Appert (cuiner i investigador), l'any 1803, va aconseguir-ho guardant els aliments en pots de vidre hermèticament tancats amb suro.

Però el vidre és molt fràgil, i al front no resultava gens pràctic de transportar.

Peter Durand, al 1810, va patentar l'envàs de llauna soldada amb estany, que era molt més resistent i opac, mantenint millor les vitamines dels aliments. A diferència del vidre,

Obrellaunes de roda dentada o papallona

Obrellaunes elèctrics

A part, hem de parlar de les llaunes amb llengüeta. Abans, les llaunes de peix tenien una tapa prima amb una llengüeta a la punta. S'obrien amb una clau obrellaunes: una barra metàl·lica amb una ranura. La llengüeta s'introduïa a la ranura i a continuació es girava la clau sempre en el mateix sentit, de manera que la tapa de la llauna s'anava enrotllant sobre la clau.

Aquests obrellaunes es recuperaven desenrotllant la tapa, la qual cosa embrutava bastant (sobretot si la llauna era de sardines en oli o de musclos en escabetx) així que van sortir unes llaunes amb clau d'un sol ús, que es llençava juntament amb la llauna i no calia recuperar.

El sistema d'envasat de les llaunes de conserva ha canviat molt fins a arribar a l'actual obrefàcil, característic per l'anella de la qual s'ha de tirar i que sovint es queda a la mà, deixant l'usuari amb un pam de nas. Llavors s'ha d'obrir la llauna com es pugui, o sigui, de manera una mica bèstia... moltes vegades amb la punta d'un ganivet, tornant als inicis de la soldadesca i amb el perill que això comporta...

Donar la llauna significa parlar massa, ser molt pesat i insistent amb alguna cosa.

Per si de cas, no em faig més pesada i us deixo fins a la propera vegada, que parlarem d'algun altre trasto que trobi per les golfes.

Guiu
Sanfeliu i
Rochet

Un verduní a, Cartagena d'Índies, any 1927

D'uns anys ençà són varis els verdunins que han viatjat a Cartagena d'Índies per visitar la tomba del nostre compatriota Sant Pere Claver, però és evident que no han estat els primers. Regirant vells papers de casa meva vaig trobar-ne un, podríem dir esborrany, del que havien de ser unes memòries d'un verduní estudiant de nàutica i posteriorment mariner mercant.

Com a estudiant va navegar pràcticament per tot el Mediterrani. Recalant en ports de Turquia, Romania, Grècia, Albània, Xipre, Itàlia, Malta i per descomptat França. Posteriorment foren els ports del nord d'Espanya, oest de França i els d'Holanda. La descripció de tots aquests ports és degudament comentada en el susdit esborrany.

Ja com a professional embarca en un vaixell que feia la ruta de l'Atlàntic. Allí són infinitat els ports que va conèixer, pràcticament tots els dels països sud-americans de la costa atlàntica, Argentina, Uruguai, Brasil, Veneçuela, Colòmbia, Panamà, Costa Rica i altres de les Antilles. A partir d'aquí ja tenim el motiu per poder justificar el perquè aquell verduní es trobava a Cartagena d'Índies l'any 1927.

Prosiguiendo nuestro viaje recalamos en Cartagena vieja ciudad colonial española del más rancio sabor español pues transitando por ella dirías encontrarte en cualquier ciudad

española. Tenía marcado interés en visitar dicha ciudad pues en ella vivió y murió un compatriota mío San P. Claver hijo de la misma villa natal mía Verdú. Visité los lugares en donde él vivió y murió pues con toda atención me fuera mostrado por los padres que ^{una de las} iglesias y conventos que tiene Cartagena. - ()*

Amb la transcripció d'aquest fragment-esborrany d'un llibre de memòries, que no es va publicar mai, crec justificar que possiblement fou el primer verduní que visità la tomba de sant Pere Claver. A partir d'aquí continua navegant uns anys.

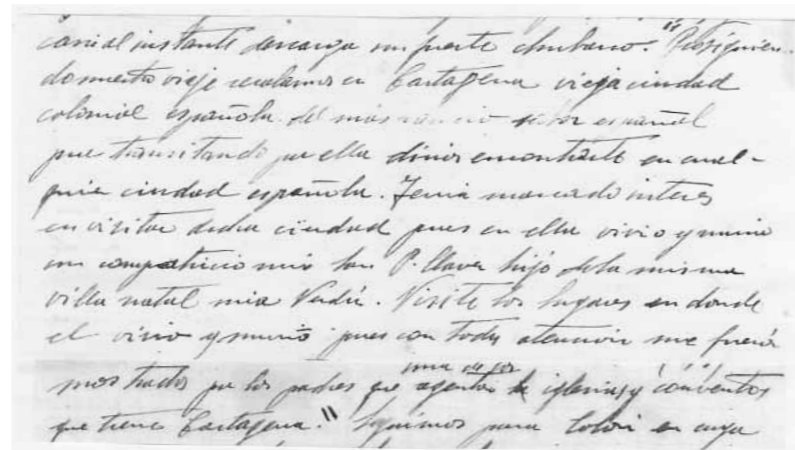
Voldria suposar, com he dit anteriorment, que aquest mariner va ser el primer verduní que va visitar la tomba del nostre compatriota sant Pere Claver. Mentre no es demostrï la presència a Colòmbia amb anterioritat d'algun altre vila-

ta. Possiblement alguns verdunins de certa edat sabran qui era aquest mariner. Però per als que no ho saben, els diré que era el Pio de cal Forroll, el meu pare.

Amb la concessió, per part de les dignitats eclesiàstiques, d'una costella de sant Pere Claver, com a relíquia per el seu santuari de Verdú, suposaria que cap verduní es traslladà a Cartagena a fer-se càrrec de la relíquia. Ja que en aquells anys un viatge d'anar i tornar de Colòmbia no era a l'abast de gaires verdunins, no per l'aspecte econòmic sinó per la durada i aprensió d'emprendre un viatge d'anar i tornar d'Amèrica. Tota una aventura en aquella època.

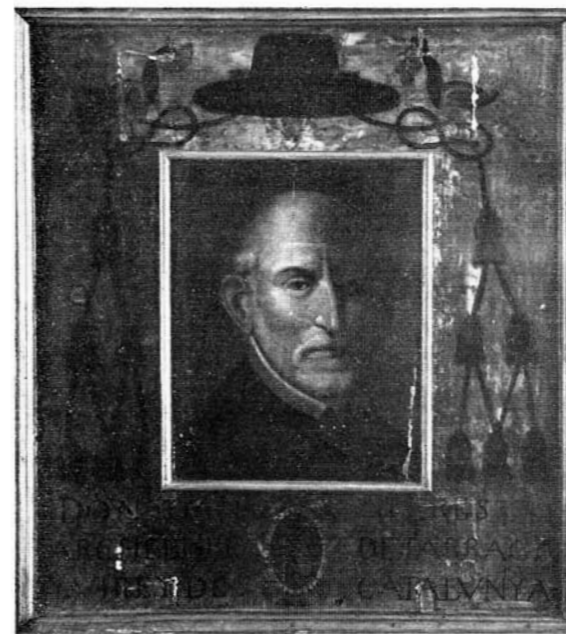
Actualment anar a Colòmbia són unes hores de vol. Abans representava gairebé un mes entre d'anada i tornada.

(*) Còpia del fragment del manuscrit que conté el paràgraf que demostra la veracitat d'aquest escrit.

Manel
Pont i
Solsona

Algú ho havia de dir

He llegit, he mirat, he recordat i m'he emocionat al fullejar aquest totxo imprès de

125 anys de història. Pocs pobles petits com el nostre, tenen condençada la seva biografia en un volum tan complert, amb unes imatges gràfiques carregades de un simbolisme tan patriòtic i emocional per tots els verdunins i verdunines.

"Verdú la nostra terra", el títol no podia ser més encertat, la nostra cultura, la nostra tradició i les nostres arrels s'ho mereixen.

Vull felicitar a totes les persones que han fet possible que aquest llibre que tenim a les mans sigui una realitat i els verdunins d'avui i els que vindran us estaran sempre agraïts.

He llegit amb atenció tots els comentaris i escrits del llibre i de una manera especial el pròleg titulat "La grandesa

de Verdú" del Sr. Lluís Foix, fill de Rocafort de Vallbona i excel·lent periodista del nostre país. Com a veïns de poble, ha fet una radiografia exacta del nostre Verdú i la seva gent, coneix perfectament la nostra història, les tradicions, la agricultura, la ceràmica, les fires i els per-

sonatges il·lustres de la nostra vila etc..

D'aquest últim apartat en destaca a Sant Pere Claver com el fill més insigne de Verdú i segueix parlant de les famílies de Josep Mª de Segarra i del General Joan Prim, i no fa

referència al nostre Arquebisbe-Virrei. Aquest gran personatge d'aquella època, va neixer a Verdú, fill de cal Basili, una família humil del Carrer de les Eres (avui cal Clarissó), que fa cantonada amb el carrer Nou, fou batejat al nostre temple Parroquial

El dia 29 de setembre de 1538, essent fill de Joan Terés i Doménech i de Magdalena Borrull i Carnicer, aquesta filla de Granyena de Segarra. Molt Jove quedà orfe de pare i ja adolescent, va a viure i a estudiar a Reus, València i Tarragona, es pagà els estudis del que guanyava com a repartidor de missives. Entre altres càrrecs va ser rector del seminari, beneficiat i canonge de Tarragona.

Als 31 anys va ser nomenat bisbe auxiliar amb el títol del Marroc (1569-1579), més tard bisbe d'Elna al Rosselló (1579-1586) i Bisbe de Tortosa (1586-1587).

Es aquesta època quan consagra la nostra església parroquial el dia 17 de juliol de 1586, Així ho testifica la làpida de pedra, que ens recorda aquesta data a la capella de St. Flavià. (Qui sap si el nen de cal Claver del carrer Major, que tenia 6 anys, era present en aquella cerimònia). El dia 22 de maig de 1587 el Papa Sixte V el promou al

soli arquebisbal de Tarragona i el dia 16 d'abril de 1602, el Rei Felip III, el nomenà Virrey de Catalunya. Durant els 16 anys de pontificat, entre altres coses promogué la beatificació de Ignasi de Loyola, va publicar unes constitucions provincials, convocà dos concilis i contribuï en la creació del nou bisbat de Solsona.

Va morir el dia 16 de juliol de 1603 a Barcelona, les seves despulles reposen a la catedral de Tarragona en un mausoleu que hi ha entre les capelles de St. Fructuós i de St. Joan, que Ell va fer construir, encara avui es conserven els vitralls amb el seu escut.

Ja hem perdonarà el Sr. Foix, que aquest humil col·laborador de Xercavins s'hagi atrevit a fer comentari sobre aquest personatge tan important a nivell eclesial i civil d'aquell segle, no voldria que el nostre Arquebisbe-Virrei, fill il·lustre del nostre Verdú

caigui en oblit, essent una figura de casa nostra, tant rellevant com desconeguda.

"Algú ho havia de dir".

Mario
Cuixart
Vilamajó

Aplegats en un dia i un indret

Ja a les acaballes dels 50 es va començar a aixecar el cap, en uns anys que es van anomenar com els dels plans de desenvolupament i el creixement econòmic, encara en un país en blanc i negre i afavorit per les remeses de diners que enviaven aquells que s'havien atrevit a anar més enllà dels Pirineus, que els oferia francs, lliures i marcs a canvi d'unes jornades de treball duríssimes i un idioma estrany que van haver d'anar aprenent a l'escola dels tallers, fabricues, hoteleria i altres.

En les nostres contrades també va representar la fugida cap a la capital del cap i casal i els seus entorns de milers de persones, que amb una maleta ben lligada amb cordills amb totes les pertinences a dins, i molta roba d'abric al damunt sense tenir en compte el temps en què ens trobàvem, van fer caure els censos de població activa dels pobles agraris i de l'alta muntanya de Catalunya fins a uns nivells que van posar en perill la seva continuïtat, ja que majoritàriament va quedar-hi una població molt envellida a punt també que els vinguessin a buscar per encabir-se en un pis de 50 metres quadrats als barris perifèrics de Barcelona, o en una fosca porteria del Eixample, o potser també en les grans ciutats que es varen anar bastint al cinturó metropolità, com L'Hospitalet, Badalona, Santa Coloma, Terrassa, Granollers, i altres. L'alternativa era quedar-se al poble anant cultivant les terres que havien estat dels avantpassats, amb l'ajuda del cooperativisme de les granges que

donaven un complement de ingressos, sense mirar massa prim ni fer massa càlculs per veure la seva rendibilitat, però com que el que sobrava era el temps, no es tenien en compte dins els comptes d'explotació l'aportació de les hores pròpies de tots els que s'havien quedat al redó de la casa, d'altra banda, i no tardaria en arribar, un procés imminent de mecanització que no feia pas preveure una necessitat de mà d'obra, sinó tot el contrari, es veien abocats a l'obligació de l'endeutament que significaria aquella inversió per tal de no quedar despenjats del sistema i de l'abandó, o lliurar el cultiu de les terres a aquells que havien estat més emprenedors i si s'havien atrevit a signar els crèdits oficials que s'oferien.

En aquest estat de coses es dona un salt fent canvi de dècada i arriben els 60, amb un profund canvi social i econòmic de la nostra societat, que arriba de la mà dels joves que si bé havien sentit parlar de la guerra i del tantes vegades repetit "ja veuràs si torna una altra guerra" no l'havien viscuda. Una generació que no entenia aquelles posicions intransigents i conformistes dels grans, i amb una nova música de rerefons que trenca amb el passat, va perfilant un nou estil de viure i de societat que va preparant el gran canvi polític que s'assolirà deu anys després.

D'altra banda i com un clar exemple del que son els vasos comunicants, al mateix temps que es despoblaren els pobles s'anava atapeint el que s'anomenava "la capital" enca-

ra que no necessàriament es tractés de Barcelona. Els que havien marxat tornaven al poble de sempre, normalment en diades de Festa Major, principalment per la que se celebrava al estiu on s'havia elaborat un cuidat programa, que entre altres hi havia la missa solemne a la parròquia, a la sortida la cobla ja es trobava afinant els instruments a dalt de l'entarimat preparant la ballada de sardanes, i tot seguit la taula ja esperava per aplegar al reu redó a la família i als convidats. Tot seguit l'orquestra (que eren els mateixos de la cobla de sardanes) oferia un concert de música clàssica, abans del ball de tarda i el ball lluit de nit, amb temps per anar a casa i canviar-se de vestit.

Seguim als inicis del anys 60. Verdú, no en quedà exempt de tots aquests canvis, mentrestant a Barcelona es trobava el Centre Comarcal Lleidatà, associació cultural que entre les seves finalitats - com es recullen en el seus Estatuts - hi ha la de promoure tot tipus d'actes cívics, culturals, educatius i socials, d'interès general, agrupant a les persones originàries de les comarques lleidatanes, col·laborant en la promoció i coneixement de les mateixes. Fou amb el suport d'aquesta entitat, i per iniciativa conjunta de persones que s'aplegaven al seu aixopluc i les que s'havien quedat al poble natal, que sorgí la idea de cercar una diada de germanor cada any, on es poguessin retrobar al poble de sempre persones que d'alguna manera el curs dels anys i de la

vida els havia dispersat cap a altres indrets.

La Festa Major de setembre per la diada de sant Pere Claver, ja estava consolidada malgrat la coincidència en temps de verema, però la d'hivern en honor de sant Flavià, el temps i la climatologia a finals de gener no solien ser favorables, ja pel fred, gelades, la boira i els dies més curts no convidaven gaire a sortir de casa i a la relació dels convidats, tant dels que hi vivien tot l'any com dels que hi venien per uns dies. No en tinc cap constància, però probablement aquestes condicions van ser motiu que s'escollís el dia 1 de maig per fer una trobada els del poble i els de fora, s'anomenaria un aplec que esdevindria una diada de germanor. Pocs dies després d'estrenada la primavera, amb molts mesos d'estar tancats a casa, i abans de arribessin les calors de l'estiu, era molt adient pel que es volia fer. El dia ja s'havia trobat, llavors calia cercar un indret.

Quin indret? Es va escollir l'entorn de la Font de Santa Magdalena, que no deixa de ser un retorn als orígens. Segons em va explicar l'amic Ramon Boleda, l'antic Verdú - el vil·lar de Verdú - es trobava a la dreta del Xercavins i va pràcticament desaparèixer a les darreries del segle XII, a conseqüència d'una gran riuada, bastint la nova vila al lloc actual construint les muralles de protecció ja de l'enemic o de altres desastres naturals.

Enguany que celebrem aquest 1r de maig, 50 anys de l'Aplec a la Font de Santa Magdalena, que a ningú li quedi cap dubte que si s'ha assolit aquesta fita no és pas per casualitat, sinó per l'esforç i el mèrit de totes les persones que des del començament i al llarg dels anys han fet que

sigui possible, cal reconèixer i ser generosos amb aquells que tant han donat. La vila de Verdú té un deute pendent. Mentrestant el nostre record i homenatge darrere aquestes senzilles ratlles.

Eduard
Boleda

Merda! Millor pa sol

De fet ja fa temps que fa angúnia escoltar, mirar o llegir les notícies, sembla que cada dia anem més enrere i sempre estem parlant dels mateixos temes: Bárcenas, atur, Millet, desnonaments, Noós, Bustos, Gürtel, Pujol, EREs, etc, etc.

S'ha de ser optimista i per això us recomano escoltar la cançó Pa amb oli i sal dels Blaumut, és una cançó optimista que ens ajudarà a tots plegats.

Curiosament fins no fa gaire no havia sentit aquesta expressió, i si l'havia sentida no hi parava atenció. D'un temps ençà l'he sentida molt i fins i tot l'he feta anar. En dir "millor pa sol" quan algú diu "merda" el deixes un pèl fora de combat, li fas com una correcció però seguint el joc de manera que entre els dos es crea una implicació en la situació del moment.

El pa sol ja és trist ja, però qui no n'ha menjat especialment quan està recent fet, o bé quan tornes de la fleca, qui no ha menjat mai aquella crosta torradeta que surt i que sembla que hi sigui expressament per ser menjada camí de casa. I qui als banquets de boda no ha començat a menjar aquells panets que et posen al costat del plat, i més últimament que en posen de diferents tipus, colors i formes. Definitivament és molt millor el pa sol. Però recoi sembla que hàgim xafat merda, les coses no rutllen, tot va costa amunt i els que tenen o haurien de tenir les solucions no les troben o bé ja els està bé com van les coses.

De fet, ja fa temps que fa angúnia es-

coltar, mirar o llegir les notícies, sembla que cada dia anem més enrere i sempre estem parlant dels mateixos temes, Bárcenas, atur, Millet, desnonaments, Noós, Bustos, Gürtel, Pujol, EREs, etc, etc.

Però encara que sembla que anem tots plegats pel pedregal, o si no pregunteu-ho al de Xipre, ens Hem d'alçar i lluitar.

Millor pa sol és en aquest cas la nostra associació, que aconsegueix cada tres mesos treure aquesta revista, ha aconseguit tenir ja pagat el llibre gràfic de Verdú, fer el concert dels Blaumut a Verdú, fer Terralada. Mirar positivament és celebrar els 50 anys d'aplec a la font, fer la inauguració de l'alberg de peregrins, veure con les obres del castell prenen forma i com es fa el centre de l'escola rural, fer futbol, caramelles o senzillament donar un tomb pel terme.

Sempre ens podem lamentar, sempre podem mirar el que no va bé, el que deixa de funcionar o bé el que tanca. Però si fem això no ens en sortirem; és cert que aquest any ens han deixat moltes persones estimades, joves i representatives de la vida del poble, és cert també que ha tancat per reformes el Museu des Juguets, que una altra botiga ha abaixat la persiana. Però tot i això i malgrat els que ens manen els que tenim per damunt nostre i que viuen nord enllà i que només volen tallar i retallar, hem d'espavilar-nos per fer les coses.

Ara encara menys, segur que no ens ajudaran els de fora, tant a nivell de poble com de país és el moment de treballar més que mai pel que volem, i és ara en aquests moments tan difícils que hem de valorar el pa sol.

S'ha de ser optimista i per això us recomano escoltar la cançó Pa amb oli i sal de Blaumut, és una cançó optimista que ens ajudarà a tots plegats.

Ànims, i pensem que quan el pa s'assequi el podem sucra amb tomata i torna a ser molt bo, diuen que aquest és l'origen del pa amb tomata, s'ha d'aprofitar tot.

I ara encara que sembli un contra sentit deixeu-me acomiadar desitjant-nos sort tal com ho fan el músics i actors, és una frase l'origen de la qual es remunta quan la gent anava a cavall i volia dir que hi havia anat moltes cavalleries a veure o sentir l'espectacle. Molta merda!

Joan
Fornsubirà

14 d' abril. dia de la República. "Llibertat, Igualtat i Fraternitat"

Sempre he pensat que la forma d' estat no té gaire importància en el fet que un poble o una nació o un estat vagi millor o pitjor en el seu devenir històric. Dependrà segurament de les circumstàncies i de l' època de què estiguem parlant. De fet hi ha monarquies que estan molt ben organitzades i són exemples de societats ben equilibrades, com és el cas de Suècia, o repúbliques que són un desastre, com Grècia o Portugal. Per això, les repúbliques o monarquies es justifiquen en tant que asseguren i guien el benestar dels seus habitants i condueixen el sistema democràtic a la seva màxima esplendor. Si no, no serveixen i s'han de canviar.

La II República espanyola va sorgir en un moment en què la monarquia borbònica d' Alfons XIII havia tocat fons i ja estava totalment desacreditada després d' haver donat suport actiu a la dictadura de Primo de Rivera. Fou un intent dels grups intel·lectuals progressistes de menar Espanya cap a la modernitat, cap als nous temps per mitjà de reformes en profunditat. Evidentment les grans barreres que calia fer caure eren les dels grans privilegis econòmics i ideològics de què gaudien els poders seculars: església, exèrcit, terratinents, banquers, burgesia industrial, rendistes variats, etc. Els calia als republicans lluitar també contra gran part de les classes populars tradicionalistes que havien estat adoctrinades per l' església a través de les escoles i les trones, i d'una altra part que havien integrat en els seus idearis les teories revolucionàries anarquistes i socialistes que estaven estenent-se arreu d' Europa. A més, d' haver d' aguantar una greu crisi econòmica internacional que tingué els seus orígens en el famós crac del 1929.

Malauradament, res els va ser propici i tot plegat va acabar, com se sap, en una cruenta guerra civil i una dictadura del general Franco de gairebé 40 anys. Sentimentalment, la II República conserva entre molts de nosaltres el prestigi i el reconeixement d' haver intentat construir una societat més justa, més culta, més democràtica i més plural, enmig d' unes

dificultats tremendes. Qui sap si hagués aconseguit dur la nau a bon port, si els feixistes no haguessin preferit veure "una España rota antes que una España roja" com deia en Mola. I ben bé que la van trencar Espanya. Però això és un altre tema...

Si la II República es justificà per la necessitat de renovació després del règim monàrquic desastrós d' Alfons XIII, la monarquia actual es justificà també per la necessitat d'instaurar un sistema democràtic després de la dictadura. I bé que ha estat positiu, malgrat les seves grans mancances, les quals en gran part han anat sorgint molt recentment. Durant molt temps hem estat convençuts que l'important no era poder escollir entre la dicotomia monarquia/república, sinó propiciar un sistema democràtic amb totes les garanties. És en aquest sentit que la monarquia de Joan Carles I ha tingut un sentit i ha estat garant de les llibertats i d' un desenvolupament social destacable durant gairebé quatre dècades.

Passa que fa un temps que s'ha iniciat una nova època marcada per una crisi econòmica de gran abast, per una crisi institucional generalitzada i per una desconfiança en el sistema, personificat en l'anomenada classe política, sense precedents. A aquest desprestigi generalitzat no hi és aliena la pròpia monarquia que s'ha vist envoltada per greus escàndols, variades formes d'opacitats, vergonyoses posades de pota i una notable falta de tacte i d' iniciativa d'adaptació a aquests temps de patiment en què molts ciutadans ho estan passant realment malament. I de cop s' ha vist molt evident que allò que semblava construït sòlidament i que servia per als temps de prosperitat, s' ha anat ensorrant sense remissió fins a arribar a la conclusió de molts que, tal vegada, allò que havia pogut servir en una època d' incerteses primer i de prosperitat després, ja no serveix en èpoques de crisi i malura.

Això vol dir que aniria millor una III República espanyola a partir d' ara? Qui ho sap. Ja deia en un principi que l'una i l'altra es justifiquen en tant que són capaces de millorar el

Redacció

Actualitat

Aquest 2013 estem d'enhorabona, celebrem el 125è aniversari de la canonització de sant Pere Claver; a més podem dir que Verdú forma part de la nova Ruta Ignasiana i d'una manera important. La Ruta Ignasiana comença a Lloiolà i acaba a Manresa, i Verdú és la distància mínima a recórrer per poder certificar que s'ha fet la Ruta que són cent quilòmetres. És per aquest motiu que els jesuïtes han cregut oportú fer un alberg de peregrins a Verdú, pàtria de sant Pere Claver i lloc de peregrinació i punt estratègic en el total de la Ruta.

1.- Ara fa un temps s'ha creat la Ruta Ignasiana que va de Lloiolà a Manresa, sabies que passa per Verdú? Creus pot atreure molts peregrins?

2.- El dia 13 d'abril s'inaugura l'alberg per al peregrí al santuari de sant Pere Claver. Què pot suposar aquest nou equipament a Verdú?

3.- Has fet mai una ruta de peregrinació com la de sant Jaume o be la Ignasiana?

4.- Què pot aportar Verdú a la Ruta Ignasiana?

Ramon Aragonès

1.- Sí que ho sabia. És una Ruta amb molta divulgació i que s'està promocionant molt dins del món de la religió i de pelegrinatge. Passarà molta gent perquè és un punt important. De la mateixa manera que Sàrria és la distància mínima

per tenir la Compostel·lana en la ruta de sant Jaume, Verdú és el quilòmetre 100 de Manresa, és la distància mínima per tenir el segell de la Ignasiana.

2.- És un allotjament que no teníem i serà molt important per als peregrins. A nivell econòmic també serà molt interessant.

3.- La de sant Jaume varies vegades i, a més, amb gent de Verdú.

4.- Tot serà en funció de la gent que vingui, especialment pel patrimoni monumental i cultural. Tenim de tot..

David Tous

1.- Sí que ho sabia. Estic segur que passarà molta gent i amb els anys cada vegada en passarà més. De fet per tenir la Ignasiana la distància mínima és de Verdú a Manresa

2.- De moment tenir una infraestructura que consta de 38 llits.

3.- He fet algun tram de la ruta de sant Jaume, aquest és un turisme que cada cop està més de moda per fer-lo, tant a peu com en bicicleta.

4.- Li pot donar més força pel patrimoni cultural i monumental i pel personatge de sant Pere Claver.

Zeneida Orobitg

1.- No ho sabia. Crec que sí, si es fa una bona publicitat.

2.- Pot suposar que passi més gent que pernocti a Verdú, suposarà més turisme i el nostre poble es donarà més a conèixer.

3.- Si vaig fer la ruta de sant Jaume. Primer vaig fer l'últim tram de Galícia i anys més tard vaig fer el tram de la ruta que passa per l'Urgell.

4.- Pot aportar la nostra cultura, la nostra ceràmica, el patrimoni, el coneixement de sant Pere Claver, etc.

Ramon Roca

1.- Sí. Previsiblement hi participarà molta gent en aquest sistema itinerant seguint el camí de sant Ignasi i acoblant-hi l'esperit del nostre sant de Verdú, missiонер per antonomàsia.

2.- Suposarà dues coses. Animació

en el sentit de visites constants al nostre poble. I suposarà també la responsabilitat de donar de part nostra, de tot el poble, una resposta adient a l'esperit del sant.

3.- No tan llarga. He peregrinat a algun santuari sobretot a la muntanya de Montserrat.

4.- Atencions per la gent i sobretot el nostre testimoni claveria, de bona entesa entre nosaltres i els visitants.

Josep M. Alavedra

1.- Sí que ho sabia. Seria molt interessant que passés força gent.

2.- Si es potencia la ruta pot ser important tant a nivell de donar vida com d'activitats de tot tipus.

3.- No, com a màxim he anat a Montserrat.

4.- Donar a conèixer a tota la gent que passa l'esperit de sant Pere Claver i també la part cultural i històrica de la nostra vila.

Butlleta de subscripció

Subscriber: preu: 15 €/any. Si s'ha d'enviar la revista fora de Verdú: 20 €/any.
Socis Associació Cultural Xercavins: Preu: 10 €/any. Fora de Verdú: 15 €/any.
 Quota de soci/a Associació: 5€

Nom i cognoms:

Adreça: Telèfon:

CP: Població:

DNI: Data de naixement:

Entitat Bancària: Núm. compte: ____/____/____/____ (20 dígits)

Signatura: Data:

Bar la Graella

Ricard
Gilabert
Ros

Mari Albareda

Aprofitant els dies de Setmana Santa hem quedat ben d'hora al matí amb la Mari Albareda, per parlar una estona amb ella i fer-nos una idea de qui és, i quina és la trajectòria d'aquesta matemàtica de Verdú; aficionada al cant i que actualment treballa a la Universitat Politècnica de Catalunya a Terrassa.

Quina és la teva formació acadèmica?

Vaig fer matemàtiques a la Universitat Politècnica de Catalunya. En finalitzar la carrera vaig fer la tesi allí mateix. Quan se m'estava acabant la beca em van convidar a acabar la tesi a Canadà; i en tornar, malgrat que a Espanya encara anava bé, ja estàvem en crisi. I com que aquí no hi havia feina vaig anar a Madrid a treballar tres anys. Passats aquests tres anys vaig tornar a Terrassa a la UPC, on encara estic avui en dia.

Què et va portar a fer matemàtiques?

La veritat és que sempre he estat molt indecisa, però m'han agradat sempre.

Quan ets petita no dius que voldràs estudiar mates. No és una cosa vocacional. Jo pensava en ser senyoreta, com la senyoreta Pili, o que seria perruquera i em posarien una perruquera en entrar al poble. Jo volia una perruquera on hi ha la creu de terme. La volia allà. A sobre de la creu, que li deia el penjador. I li deia al meu pare que quan sigués gran m'havia de posar una perruquera allà al penja-robes.

A partir de quin moment veus clar que el que vols fer és estudiar matemàtiques?

Com t'he dit, les matemàtiques m'han agradat sempre. Però si la preinscripció hagués estat el dia abans hauria fet física. Les ciències bàsiques m'agradaven totes. Les mates m'agradaven, però això de menjar de les mates no ho veia massa clar. I de docent... i ara! De petita, petita sí, però un cop a l'institut plantejar-me fer classes, mai a la vida! I ara va, i m'agrada!

Quin perfil tenen els teus alumnes?

En tinc de tot tipus. Des de gent de segon curs, fins a gent de màster; que han fet la carrera tècnica i després tornen a fer la superior. Molts d'aquest tenen canalla... i esgarrapen hores per venir a les classes. Aquests últims són els grups més agraïts.

T'has plantejat mai fer classes d'institut?

No. Ho podria fer, si fes el CAP. Però crec que formar i educar són dues coses molt diferents, i em decanto per la formació.

Parlant d'educació. Com veus el nivell amb què arriben els estudiants actuals?

Hem fugit de classes on de tant en tant ens feien pensar, i on no n'hi havia prou només en saber-se la fórmula, ja que ens feien qüestionar els perquè de les coses... I ara això s'ha acabat! Ara es treballen coses que abans no es treballaven igual: les habilitats socials, el treball en grup... que també són importants. Però el perquè, i pensar, i valorar si el resultat aconseguit té sentit o no, no es fa. I això, la veritat és que dona feina, i particularment sóc molt pesada en aquest sentit. I a nivell de formació, també hem empitjorat, i empitjorà més, crec jo.

Pel sistema educatiu o per les retallades?

Per les retallades vés a saber què passarà... Però els titulars dels diaris manen molt. I fa 15 o 20 anys teníem un problema molt greu: hi havia fracàs escolar a Espanya. Per arreglar el fracàs escolar s'abaixà el nivell i solucionat el problema. Compte, no estic dient que mestres i professors siguin pitjors professionals que abans! Però el seu marge de maniobra és limitat i se'ls ha empès en aquesta direcció. Ara, la pressió per baixar nivells ha arribat a la universitat, només cal veure amb quins paràmetres s'avalua la qualitat docent del professorat.

De la selectivitat un 95% d'aprovat... Perquè passi tothom, que no la facin! A veure, està bé perquè s'han d'igualar les nivells i és un examen que hi ha de ser; però aquesta no és la solució.

De fet, d'aquí pocs dies l'accés a la universitat el marcarà la butxaca. Actualment ja es veu molta gent que està abandonant els estudis perquè a casa no poden pagar-los-els, o fan matricules molt petites perquè es posen a treballar ells... Entre les pujades de taxes, que han estat molt grans aquest any, i que la gent s'està quedant sense feina va canviant el panorama. Cada cop serà més elitista, però ràpidament.

Les matemàtiques, en tot el tema de la crisi, quin paper poden jugar per ajudar a sortir endavant?

La part més dura de l'economia són les matemàtiques. Si els economistes en lloc d'explicar el passat s'atrevisin a mirar endavant i algú els escoltés, podrien ajudar a tirar endavant. Solen explicar el passat. N'hi ha pocs que diuen el que passarà, i no se'ls escolta.

El 2003 Espanya anava bé, saps? I és mentida. Jo vaig tornar de Canadà el febrer de 2003, i em va xocar la quantitat d'anuncis de les empreses aquestes que es dedicaven a deixar préstecs en 24 hores, que quan vaig marxar no hi eren. La gent estava demanant un crèdit per pagar el pa a final de mes. No vam entrar en crisi en teoria fins fa quatre dies. Però si vas amagant la merda a sota la catifa al final hi ha molta merda. I així estem.

A Canadà quan temps hi vas estar?

14 mesos. Dos hiverns.

Vas passar molt fred?

Estic orgullosa. Ho vaig portar amb molta dignitat, perquè hi havia gent europea que veia que ho passava molt malament. Jo encara sortia al carrer.

Hi havia neu constant des que començava a nevar fins que parava. Però els edificis estan molt ben preparats i si no t'estàs quieta al carrer vas tirant.

En quina ciutat vas estar?

A Montreal. Que és la ciutat més important del Quebec, tot i no ser la capital.

Vas poder fer-te una idea del nacionalisme quebequès?

Si no surts de Montreal és difícil fer-te'n la idea. Perquè a Montreal quasi no hi ha gent de Canadà. És una ciutat molt cosmopolita. Hi ha moltíssims indús, molts marroquins, molts

francesos, belgues... Hi ha gent de tot arreu. I de tant en tant en trobes algun de canadenc. Però són l'excepció.

És una ciutat que gairebé no té autòctons. De fet la immigració la controlen des de fa uns anys. Fins fa uns 15 anys buscaven gent que hi volgués anar. I es va omplir de gent de tot el món. Hi ha un barri italià, un barri grec...

Durant els mesos que vas estar a Canadà vas tenir temps per fer turisme?

Si no arriben a venir els meus pares, a qui vam enredar perquè vinguessin, no hauria sortit de Montreal. Vas amb pressupost d'estudiant, amb una tesi per acabar... Et tanques al despatx, i a treballar!

Quan van venir ells vam anar fins al Niàgara, vam pujar a Quebec... Però podem dir que no vaig treure massa partit de creuar el toll.

I a Madrid, quant temps hi vas estar?

3 anys. Vaig agafar un període en què no et podies quedar a la mateixa universitat on havies fet la tesi. I vaig haver de marxar. Però a més, no hi havia feina i hauria hagut de marxar igualment. Hi vaig estar des del setembre de 2003 fins a agost de 2006.

Vas anar-hi en l'època de l'estatut.

Comentari d'un paleta en un bar parlant dels polítics en general: "No, si al final van a aconseguir que nos peleemos". Ell no tenia res contra els catalans. Els polítics s'estaven barallant com de costum, i em va arribar el comentari.

Crec que és molt diferent parlar de Catalunya i Espanya que de catalans i espanyols.

Jo allà, tot i que se'm nota l'accent català de lluny, mai em vaig sentir malament. Ni cap comentari... Em van tractar molt bé. Vaig estar sempre molt a gust.

Al teu departament a què us dediqueu?

Fem estadística i investigació operativa. Que bàsicament és una part de les matemàtiques que es dedica a agafar un problema on s'ha de decidir alguna cosa i buscar formes de valorar les diferents alternatives per intentar escollir la millor.

Quin paper juguen les matemàtiques a les noves tecnologies?

Fonamental. Pensa que no són només el càlcul que fem a l'escola. Que és la base de les matemàtiques. Hi ha molta algorítmica darrere. Si tens màquines amb les quals fer treballar algoritmes cada cop més avançats, pots fer moltes coses.

Per exemple, si vas a buscar a Google Maps per anar d'un lloc a un altre, per on passar; l'algoritme que es fa servir són matemàtiques. És investigació operativa. Per saber de totes les alternatives que tens, el camí que esculls per recórrer la distància mínima o pagar el peatge mínim, o gastar la gasolina mínima... I això sense ordinadors no té sentit ni plantejar-s'ho. El volum de càlcul que hi ha al darrera, tot i que hi ha formes molt eficients per fer-ho, per fer-ho a mà no té sentit. I menys valorant el volum de càlcul que tenen aquestes aplicacions en què entra tot el món.

Hi ha camp per recórrer, en el món de les matemàtiques?

Sí, però s'hi ha de posar imaginació. A vegades penses que per un camí pots treure alguna cosa que no té una aplicació immediata.

La immediatesa que es demana en tot a dia d'avui: fer una cosa per obtenir una recompensa d'aquí cinc minuts, amb les matemàtiques no acaba de funcionar. Amb les matemàtiques fas una cosa perquè creus que algun dia pot servir per alguna cosa. I després ve algú al darrere que li troba una aplicació. A vegades fas coses que no serveixen per res. Però n'has de fer moltes perquè a algunes se'ls trobin aplicacions.

A banda de la docència, fas recerca?

És part important de la meua feina. I de fet, nosaltres fem menys hores de docència que un professor d'institut per això. Perquè ens exigeixen i ens avaluen també en funció de la recerca.

A mi m'agrada molt. Però hi ha dies de tot. Quan se t'acut alguna cosa que et sembla

que pot funcionar t'hi bolques amb il·lusió, i vas provant. Quan portes dies intentant solucionar un problema i no te'n surts et frustres molt, però quan més et frustres, més satisfeta estàs quan funciona...

La docència és més lineal. També hi ha dies que et surt millor la classe i dies que pitjor. També hi ha dies que veus el moment en que algú entén alguna cosa i et sents molt satisfeta.

Parlem de Verdú. Hi estàs molt lligada?

Dels dos germans el que està més lligat a Verdú és el Jordi. A banda del caràcter de cadascú, que som molt diferents, la generació també hi influeix. I de la meua generació si en busques a les activitats de Verdú no en trobes gaires.

Però vas estar a la coral...

Vaig estar a la coral infantil, de petita vaig ser majoret com totes les nenes. Des del primer dia fins l'últim de les majorets vaig ser-hi. Juntament amb la Marta Torres, que vam ser les més petites del primer any i vam aguantar fins al final les dues.

Després de més gran ja no vaig participar tant en activitats del poble. Alguna col·laboració amb el Bacus, però ja poc; perquè em va enganxar que era més a fora de Verdú que aquí. Però no hi he estat molt ficada.

A la Coral Sant Pere Claver hi vaig estar uns anys. Cantar m'agrada molt.

T'hi continues dedicant?

Estic a la coral del campus de Terrassa, que està formada per alumnes, personal d'administració i serveis; que quasi que són els que l'aguanten, i professors. L'any que es posa de moda apuntar-se a la coral hi ha molta gent. Aquest any som quasi quaranta.

La direcció la porta un músic professional, que també és músic, fisioterapeuta i bona persona. I anem fent actuacions als actes acadèmics de l'any i fem un concert a la primavera.

Estem una horeta cantant els dimecres i canviem de xip.

Hi va haver un temps que em vaig apuntar a una coral semiprofessional que hi ha a Terrassa. Però hi havia molt nivell. Allà assajàvem els dimarts de 9 a 12. Jo anava del despatx a l'assaig; i després a sopar i a dormir ràpid que l'endemà tenia classe a primera hora del matí.

Hi havia molt nivell, i a més havia d'estudiar a casa. Vaig aguantar un any. És una afició, i si m'he d'amargar la vida per una afició... deixem-ho córrer.

Ester Corbella
Tècnica de
l'Oficina
Comarcal
de Turisme
de l'Urgell

LO PARDAL, casa de la poesia visual

Avui parlarem de la Fundació Privada Guillem Viladot "Lo Pardal", una casa dedicada a la Poesia Visual a Agramunt (l'Urgell).

Guillem Viladot (Agramunt 1922 – Barcelona 1999). Va estudiar farmàcia i a més va ser un autor que va cultivar un ampli ventall de manifestacions artístiques, tant literàries com plàstiques.

L'any 1991 Guillem Viladot compra un immoble a la plaça del Pare Gras d'Agramunt per convertir-lo en **LO PARDAL**, Casa de la Poesia Visual, que aviat s'amplià amb dos edificis nous, on disposa, creativament, tots els seus poemes visuals, objectes poètics i volumetries amb l'expectativa d'esdevenir el primer espai dedicat a aquest gènere.

La poesia visual és una disciplina de l'art conceptual que sorgeix de les avantguardes de s.XX. Guillem Viladot va ser un dels primers de Catalunya i Espanya a desenvolupar aquest estil, juntament amb Joan Brossa. El 1975 passa a la creació de poesia visual amb objectes tridimensionals. Va ser als anys 90 quan la seva obra va desencadenar en volumetries.

La tercera planta de Lo Pardal 3 s'ha transformat des del passat mes de desembre en una sala d'exposició permanent de l'obra del pintor targari Lluís Trepat. Les mostres s'aniran succeint per tal d'atansar al públic tota l'obra de l'artista.

Per altra banda, Agramunt comptarà amb un parc de poesia visual al carrer, amb escultures que reproduïxen poemes visuals de l'escriptor Guillem Viladot. El parc de Riella és com s'anomena l'indret, batejat amb aquest nom en homenatge al poeta farmacèutic, ubicat al costat de l'entrada del riu Sió. Es trasllada al parc el poema visual de Viladot. Formes de vida, amb les quals l'escriptor va resumir el concepte de l'existència a través de cinc paraules: **nen, noi, home, món, nyac**. Consta de quatre grans escultures metàl·liques que reproduïxen lletres, i una que simbolitza la mort, en forma de taüt de pedra.

Amb el parc de Riella, es vol materialitzar la idea d'integrar la poesia discursiva i l'escultura de Viladot amb l'objectiu de posar en relleu el seu llegat artístic i ampliar l'oferta turística d'Agramunt. Aquesta serà la primera fase, i ja s'han dissenyat altres poemes visuals que s'aniran incorporant al parc progressivament.

Visites concertades a Lo Pardal:

Oficina de Turisme d'Agramunt:

973 39 10 89

Fundació Privada Lo Pardal d'Agramunt:

973 39 07 18

Ramon
Boleda
Cases

El Patronat i Sindicat de Sant Pere Claver. Acabament.

De la torxa més fulgurant a la tenebra

Capítol XXII

Aquest últim capítol no s'hauria d'haver escrit mai i, malgrat tot, s'ha d'escriure. La història és la història, baldament no ens agradi.

Amb el temps, hem anat assumint l'anorreament d'aquella gran obra, que semblava indissoluble. Ningú dels que ens havíem mogut sota les ogives del castell hauria vaticinat el deplorable final de la mateixa. Molt menys, aquells entusiastes i ardits joves que encengueren la lluminosa torxa dalt la torre del nostre castell de "ELS PASTORETS" i tants i tants verdunins que s'hi aixoplugaven bolcant-hi llurs energies en pro de la cultura, la religiositat, de l'economia agrícola i tantes i tan diverses activitats.

Aquest últim capítol no s'hauria d'haver escrit mai i, malgrat tot, s'ha d'escriure. La història és la història, baldament no ens agradi.

Amb el temps, hem anat assumint l'anorreament d'aquella gran obra, que semblava indissoluble. Ningú dels que ens havíem mogut sota les ogives del castell hauria vaticinat el deplorable final de la mateixa. Molt menys, aquells entusiastes i ardits joves que encengueren la lluminosa torxa dalt la torre del nostre castell de "ELS PASTORETS" i tants i tants verdunins que s'hi aixoplugaven bolcant-hi llurs energies en pro de la cultura, la religiositat, de l'economia agrícola i tantes i tan diverses activitats.

Per escriure aquest capítol, hem hagut de pouar a les circulars que periòdicament rebien els socis informant del moviment econòmic del Sindicat, que foren repartides des del dia 25 de març de 1964 fins al mes de març de

1980, i també de la memòria de comptes de l'exercici de 1961-1962, signada pel gerent en Josep Realp Turull nomenat així per gestionar l'entitat, des de l'any 1960, en el temps que era presidida per en Pere Pijuan i Trepas.

Foren uns anys d'un creixement extraordinari com no s'havia viscut en tot l'història del Patronat-Sindicat. En el curs de la campanya 1961-1962 es començaren a model d'assaigs a envasar el vi comú en botelles de litre i en garrafes de 4 litres. També s'embotellava l'oli; a tal efecte s'habilità la part del castell que avui ocupa l'oficina de turisme, que, a més a més, passat un temps, a fi d'atendre els socis i els compradors particulars de fora vila, es convertí en punt de venda d'oli, de vi i de vinagre.

De com prosperava la venda del vi, en dona una idea el despatx del vi envasat que en la campanya de 1964-1965 va ser de 404.324 litres; xifra que anà creixent d'any en any, per assolir la considerable quantitat de 820.540 litres en la campanya 1968-1969. També l'oli tingué una sortida d'entre 10.000 Kg. a 12.000 cada any.

Oli i vi foren els grans heralds de Verdú a les grans urbs del barcelonès i dels pobles del nostre entorn. Per aquest afer a l'any 1966 es comprà un camió per a proveir les botigues i representants expenedors. Abans ja s'havia instal·lat un sistema manual ràpid de rentar, omplir i etiquetar les botelles.

Fou necessari ampliar la capacitat del celler amb nous cups i tines, augmentant de

dos a tres la descàrrega de la verema amb les corresponents vagonetes, engrandiment de la tremuja o piadores per una capacitat de 100.000 Kg de raïm i altres.

Rètol lluminós anunciant "Els Pastorets" elaborat pels joves de Joventut Social. Any 1932.

dos a tres la descàrrega de la verema amb les corresponents vagonetes, engrandiment de la tremuja o piadores per una capacitat de 100.000 Kg de raïm i altres.

Els socis gaudien dels avantatges que suposaven els serveis establerts del molí de pinsos, seleccionadora de gra, el tractor i la màquina de batre. Per dir que en l'exercici 1963-64, el molí de farina va moldre 37.700 Kg. de gra.

Aprobat per assemblea general del 13 de novembre de 1964 hi hagué un canvi de junta presidida per en Silvestre Pont Arrufat. També fou aprovat com a nom definitiu del sindicat el de "Cooperativa Agrícola San Pedro Claver". Que més endavant es retolà en català.

Aquest estat de creixement, traspassà els límits verdunins i alguns pagesos de zona del corb havien insinuat la possibilitat que el Sindicat de Verdú aplegués els pagesos de l'entorn, convertint-se en un sindicat comarcal.

Les liquidacions dineràries que rebien els socis, molt per damunt del que popularment se'n deia "lo preu de plaça", feien denta als que no ho eren, els quals buscaven tots els ressorts per entrar-hi, ço que provocà una dualitat de parers entre els associats. Superades les controvèrsies, s'accedí als anhels dels

pretendents. No tinc dades de quants foren, ni la quota de pagament d'entrada; però sí la quantitat global que sumava, de 1.196.057 ptes., les quals es destinaren:

Por ampliación de máquinas y obras.....
1.913.146 pts.

Por la compra del Molino Patonet...1.175.000
pts.

Obras de ampliación Patonet.....716.474
pts

Per amortitzar aquestes despeses de compra i ampliació, els socis nou entrants, aportaven del fruit del seu raïm 0'50 ptes per quilogram. Això que en principi fou acceptat, provocà un desajust al Sindicat a causa d'alguns nous socis, que desviaven el seu fruit a altres indrets per estalviar-se el cost de l'amortització.

El desembre de 1966 hi ha un canvi de junta presidida per en Josep Huguet Cabestany. En anys següents es féu present a Verdú la casa Codorniu de Raïmat; i en la campanya de l'any 1969 entrà en tractes amb el sindicat que no quallaren. S'intentà novament en els anys 1970 i 1971 sens arribar a cap acord.

A la campanya de 1970 s'autoritza als socis la venda de la "parellada" a Raïmat, amb la condició que havien de contribuir a la despesa i amortització de la cooperativa amb la mateixa proporció dels altres socis, que, segons la circular, foren 9, els quals sumaren 16.757 Kg. La presència de Raïmat i més endavant, amb

La màquina de batre. D'esquerra a dreta: Martí Serret, Joan Tudó "Bonico", Jaume Tàpies "Nenyó", Josep Sambola "Manxana", Lluís Huguet "Ruï" i Josep M. Bellart Solé.

Celler del sindicat. Joan Serra omplint de vi les garrafes manualment.

més proporció, la de Freixenet, provocaren un desequilibri de preus de la verema, que fou un handicap pel Sindicat. Vegem el que diu la circular del 17 de setembre de 1975: *Recordamos de nuevo a los socios, que no pueden vender vendimia fuera de la Cooperativa, sin autorización de la junta y contribuir en la parte proporcional de los gastos de la Entidad.*

A l'any 1973 s'inicià la secció dels cereals, habilitant tot l'edifici de cal Patonet. Foren 41 els socis que s'hi inscriviren els quals entraren 555.238 Kg. Recordo que hi hagué temor que les parets laterals no resistissin la pressió de l'ordi emmagatzemat, ço que creà la necessitat de la construcció d'uns nous dipòsits o sils que s'estrenaren en la següent campanya, el dia 22 de juny de 1974. A tal efecte es comprà un terreny adjunt al celler al preu de 500.000 ptes. I es construïren els sils amb una capacitat de 2.500.000 Kg, i en el primer any d'estrenar-los hi entraren 1.326.964 Kg. d'ordi.

El magatzem de cal Patonet es destinà al servei dels socis per adobs i per a llavors seleccionades

El dia 25 de gener de 1977 hi hagué un canvi de junta encapçalada per Antoni Isern Queraltó. Transcorregut un any, hi ha una remodelació de la junta ocupant la presidència en Joan Clos Bosch.

Hi ha constància de diverses assemblees celebrades els dies 14 de desembre de 1978, altra del 21 del mateix mes i any; i en la circular núm. 114 es convoca una assemblea general extraordinària pel dia 11 de maig de 1979.

En la circular núm. 117, del desembre de 1979, malgrat no es consigni, es nota un canvi en la direcció de la cooperativa, que es confirma en l'anàlisi del text de la circular núm. 118 del mes de març de 1980, en dir: *"...ya que debido al cambio total de administración, ha sido un trabajo muy laborioso, pero efectuado con la mayor honestidad por parte de esta Junta, la qual..."* etc. etc. 2 En un altre punt diu: *La Cooperativa tiene en este momento una economia saneada...* Continua exposant les gestions sobre els adobs, la verema i les olives, que obren una esclatxa d'esperança, en aquest canvi. Aquests són els últims documents que posseeixo del Sindicat, exceptuant una convocatòria a una reunió extraordinària pel dia 7 de juny de 1988, i una invitació del seu president Ismael Vendrell i Marquilles *per a visitar les noves instal·lacions de la bodega...* a la qual, junt amb molta participació, vaig assistir, copsant-ne l'interès d'un ressorgiment que no prosperà.

Segur que en algun lloc o altre deu haver-hi la documentació que donaria la informació verídica que acabà amb l'anorreament total de la mateixa, i el tancament definitiu de la cooperativa.

La venda del castell

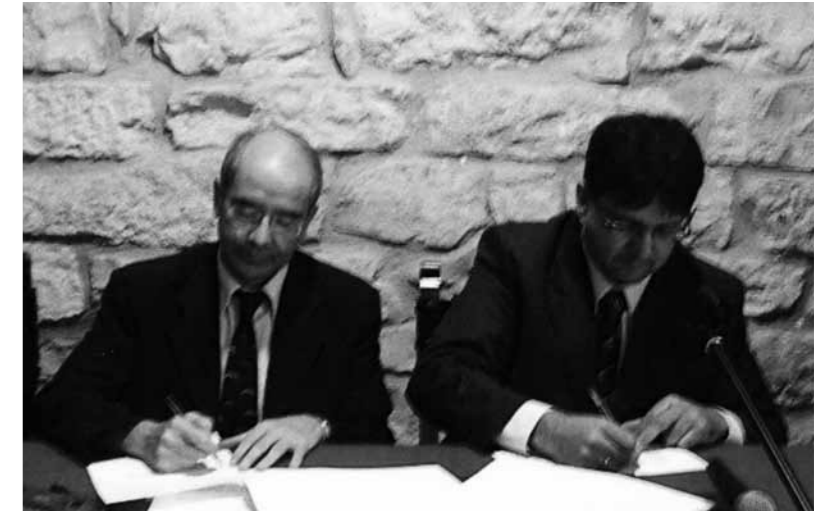
Dintre d'aquest dissortat desenllaç és de justícia destacar un gest digne de ser pregonat com fou la bona entesa entre venedor i comprador del castell; entre la junta de la cooperativa i l'Ajuntament que presidia n' Eulàlia Solsona.

D'aquell temps guardo uns escrits publicats a la premsa regional, provincial i comarcal. Hi havia el temor (almenys per la meua part) que el nostre monument passés a mans particulars. Hi hagué un corrent popular en contra de la compra que jo no compartia.

La primera notícia de la venda, va sortir a "La Vanguardia" del dia 12 de març de 1982. El dia 20 del mateix mes, Nova Tàrrrega publicava "S.O.S al Castell de Verdú" en el qual exposava les lògiques dificultats econòmiques

Joan Ganyet, l'alcalde Josep Riera i el regidor de cultura Eduard Boleda resseguint les obres del Castell. Verdú 9 d'abril de 2009.

Joan Ganyet, director general d'Arquitectura i Paisatge de la Generalitat de Catalunya junt amb Josep Riera, alcalde de Verdú, signant el conveni de restauració del castell. Verdú 11 de setembre de 2005.

de la junta per la conservació del monument. I entre altres coses i deia: *"Estàvem acostumats a anar al Castell com a casa nostra i veiem en ell, la nostra essència de verdunins i les arrels de la nostra història. [] Tant de bo que la Diputació o la Generalitat ho prenguessin com a cosa seva i ens sentiríem, no sols els verdunins, sinó tota la comarca, i fins m'atreviria a dir, tot Catalunya, satisfets i orgullosos de la salvació del Castell de Verdú. Del contrari, no puc, ni vull imaginar-me el castell tancat a pany i forrellat a l'interès públic, a mans d'un "Senyor" faronejant per damunt dels senzills habitants de la vila."* En el mateix escrit recorria al a responsabilitat de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Lleida aleshores presidida per en Jaume Culler que es pronuncià dient: *"estudiaré la possibilitat perquè el castell pugui ser patrimoni de Verdú i de Lleida"*. La Generalitat envià a en Jordi Bonet director general del Patrimoni Artístic de Catalunya.

En principi la cooperativa establí com a base negociadora el preu de 60 milions de pessetes, però les negociacions entre ambdues parts es concretaren en 25 milions, adjudicant-se així el castell a favor de l'Ajuntament a l'any 1988.

Heus aquí que, mercès a aquesta entesa, el nostre castell va passar de ser d'una part privada del poble, a ser del poble.

A partir de l'any 1990, es començaren les obres de consolidació i restauració que després d'un llarg període es reprengueren pel conveni signat al castell de Verdú el dia 11 de setembre de 2005 entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de la vila.

Eduard
Ribera<http://ribera.blog.cat>

Històries de l'home

L'home que odiava els uniformes

Tothom li ha sentit a dir més d'una vegada que sota el colomar de casa hi té enterrat un caporal feixista que volia violar la seva mare i que ell mateix havia matat d'un cop de destrat. Ningú no s'ho ha cregut mai perquè el Feliu de cal Pedrós devia tenir sis anys quan va començar la guerra. El Feliu ha passat sempre per ser un excèntric i un exagerat. Des que va morir la seva dona ha viscut sol i normalment passa els dies al bar fent la botifarra o remenant carajillos i explicant a qui es deixi la seva fòbia compulsiva als uniformes. Els del bar fa una setmana que no el veuen. Una comitiva encapçalada pel jutge de pau ha esbotzat la porta de casa seva. L'han trobat estès a la cuina, amb signes de descomposició evidents. La fortor s'escolava fins al carrer, on s'ha fet una rotllana de veïns. Els companys de partida han convençut el jutge de pau perquè els deixés excavar sota el colomar. La sorpresa ha estat majúscula: a més de les restes del caporal feixista hi han trobat el cos d'un número de la guàrdia civil i el d'un guarda forestal que va desaparèixer misteriosament fa quinze anys.

L'home i la terra

Potser fa sis mesos que no plou ni una gota. L'ordi no s'aixeca més d'un pam i mig i no paga la pena ni entrar la recol·lectora als sembrats: valdria més el mall que l'enclusa. «Malament ho veig per comprar el congelador aquest any», li dic a la parenta mentre agafo una cervesa del refrigerador. «Aquest any tampoc, voldràs dir», replica, no sense raó. Amb l'excusa que han de construir el canal, fa més de quinze i més de vint anys que passem amb cançons. Aquest és el pa de cada dia al cafè del poble, un local farcit de petits propietaris desmotivats que només esperen jubilar-se per anar de vacances a Benidorm. «Aquest cony de canal, ja se'l poden ben confiar», penso en veu alta. «Si torno a néixer no em caso amb un pagès ni que em paguin», sento que fa la parenta entre dents.

Josep M.
Sanfeliu i
Sambola

En la memòria. Antònia Clos i Minguet

“Sols perquè algú no t'estimi com tu voldries, no significa que no t'estimi...”

“Si pots, ja sé que és difícil, no deixis mai de somriure... Qui sap? Algú podria enamorar-se quan menys ho esperis, d'aquest somriure teu...”

“Amb la vida, s'hi ha de anar com en qualsevol esport: no per guanyar sempre, saps de segur que un dia, perdràs. Hi hem d'anar a competir. A plantar-li cara...”

El que deia Salvat-Papasseit, em va ensenyar el que m'espera demà, si aconseguixo aixecar-me. El que hi ha de bo aquí i allà. En una pàtria anomenada vida.

Les portes m'agraden més quan s'obren que quan es tanquen. Les fronteres són lletges i fredes... Sols separen persones dins d'una mateixa gàbia.

La més dura de les separacions és la mort. Ens provoca un immens dolor. Destruïx persones, famílies senceres. Però no els sentiments. Ans al contrari, els multiplica. És com l'empremta que deixem en caminar. La recordem per sempre més, doncs ha deixat, dins la nostra consciència, com un segell amb tinta inesborrable.

Ningú diu que la vida i la mort siguin justes. No arribem a entendre. No podem entendre. No sabem com acceptar allò inacceptable.

Avui som aquí. El demà és desconegut, per sort...

Tan dura és una separació dràstica i sobtada, com la que es dilata irreversiblement lenta, com quan s'apaga la llum d'una espelma.

Els humans estem fets d'una mena de pasta especial. Tenim un límit establert per suportar el sofriment. I que, massa sovint, el traspassem. Llavors ens enfonsem irremissiblement en un pou on no es veu el fons. Però, el temps i la mateixa força de la vida ens ajuda a surar, altra vegada, mai, ni tanmateix, igual que abans, però, a vegades, mes forts...

Diu la dita: “Cau, i aprendràs a aixecar-te altra vegada...”

Al joc de la ruleta hi ha tots els números, el de cada un de nosaltres, també. L'atzar decidirà el moment, el com i el perquè...

Passarem a ser, com sempre dic, un estel més en el cel immens de la nit, on els que hem estimat, cercaran la nostra petita llum, per ajudar-los a trobar el millor camí per arribar-hi, un dia...

“No em fa gens ni mica de por, morir-me... Però sí deixar de viure, abans que s'esgoti la meua vida. La que em pertoqui... Heus aquí, la veritable injustícia...”

Àngels
Escolà

Setmana Santa 2013

El primer dia de classe després de les vacances de Setmana Santa, allò que podem anomenar rentrée, sempre és una incògnita. Farà fred o farà calor al centre? Ens retrobarem amb aquells que han anat a França i a Itàlia, ens explicaran com els ha anat i les anècdotes més privades de les sortides.

Les aules són al lloc, l'alumnat explica les visites a la platja: Cambrils, Salou... Després dels anglesos hi han anat els targarins, agrumuntins, verdunins... Tothom al mar, salouet ens esperava. El canvi d'hora afecta el ritme de son o cal retrobar l'ordre de la quotidianitat? Tot barrejat. La disbaixa de les vacances s'ha acabat i comença un trimestre llarg, definitiu, el tercer, el final... si no vols anar a setembre. Salutacions entre els companys. Abraçades, petons a l'aire. Arriba un home, alumne del centre, que demana un certificat. Passi més tard, cap al migdia que el tindrà fet.

Arriba la classe amb els alumnes que han fet els deures i els que no. No sembla prou temps una setmana per deixar resoltes les lectures obligatòries. Les excuses són moltes i variades. No he tingut temps, no me'n recordo de res, no tinc el llibre, teníem moltes lectures... Tot plegat foc follet. S'acaba el tema amb un examen que forci i motivi a la colla d'estudiants calaveres a baixar del núvol de la frivolitat a tocar de peus a terra.

I els qui han quedat en deute d'un comportament poc exemplar vénen a gestionar les obligacions. En el cas d'un vidre trencat paguen el deute, porten els papers de les vegades que han de quedar-se a aixecar cadires, n'hi ha algun que fuig i defuig l'obligació. Pobret! Li tocarà el doble de feina! Una noia que ha anat a Suïssa porta bombons a les professores que més estima i comprova que se'ls mengin. Una mare porta l'entrepà a seu fill. Una altra es

preocupa per la seva filla que no hi ha manera que comenci a obrir els llibres. El timbre sona al moment que ens convida a l'esbarjo. Tothom al pati a jugar, a prendre l'aire, tanta informació s'ha de reposar. Un bon partit de futbol, de bàsquet ens tonifica el cos. Les noies passegem pel pati i els més joves juguen a ping-pong. Una estona plena de converses i el maleït timbre again.

Una noia es troba malament i ha d'anar al metge. El professorat obre el correu electrònic on hi ha les últimes notícies dels canvis que s'han produït. Els qui van instal·lar els extintors revisen els passadissos. Aquell alumne de pràctiques d'informàtica va reparant ordinadors amb molta voluntat i energia. Temps de calma. Recorda que has d'anar a cercar uns documents. S'acaba el matí. El certificat el porta a la mà.

I les anècdotes del viatge? Que han descobert que hi ha una colla de nois i noies que són molt actius, molt ben educats i que poden anar per tot arreu, que anar amb vaixell fa que als camarots hi faci molta olor, a sobre es dorm poc amb la tempesta, que a Nàpols hi ha una ciutat subterrània, que fan també simulacres d'emergència, que al sud d'Itàlia fa bon temps... Arriba una postal de França. I sabeu... hem passat molt fred!

A la tarda fem flors pansides sense ganes, sense tisores i amb l'ordinador obert. La presidenta de l'AMPA vol un document per tal de fer evident la gestió de l'associació. Ajuda destacar l'exempció de pagament dels associats. Apa adéu, fins demà. La xerradeta davant de l'institut. Temps per parlar de la mona. Un mosaic d'experiències i de vivències condensats en un dia. El primer dels que vindran i que ens formaran, conformaran el caràcter dels ciutadans del demà. Sense voler... la nave va!

Cants a la Font de Santa Magdalena

La nostra font

Era la nostra font abandonada
eixida al marge dret del torrent;
era una font per molts oblidada
en mans de granotes i del vent.

Quina pena el seu estat donava!
Quina vergonya pel veïnat!
Ningú ni de prop s'hi acostava,
per no sentir-se molt més irat.

De sovint la gent es preguntava:
Quin mal ha fet la font al poblat?
Seria que la deu ja s'assecava?
És que l'aigua no té qualitat?

No, no, res de tota això hi havia.
La font ha estat la salvació
en més d'una llarga sequera
donant al poble aigua en abundor.

No obstant, la font restava dormida
sense fer cas al despreci ingrat
ni al mal d'una lleugera ferida
que alguna mà li havia causat.

Mes, passen les generacions,
evolucionen els criteris
i arriben reividincacions
sense enganys ni complicats misteris.

Sota l'esguard de qualsevol, queda
el canvi que la font ha sofert.
Ara amb un vestit de festa neda,
ample l'horitzó i el cel obert

Per ésser la font millor glosada
d'un temps s'hi celebra al seu voltant,
la festa més bella i elogiada,
la festa de l'arbre tot cantant.

Arbres i font; aigua i flaires
fonent-se en un ignorat gresol,
embelleix i purifica els aires
tot parant l'ocellada el seu vol.

Des d'ara aquesta gran esplanada
s'ha convertit en lloc d'esplai;
La infantesa hi està confiada
i els majors desconeixen l'esglai

Joves i grans; fadrins i donzelles
cada any en l'aplec es trobaran,
i unint-se les mans formant anelles
sardanes prop la font ballaran.

Música, sardanes i alegria
seran fruits eixits a tot arreu,
enaltint el brollar de nit i de dia
de la font, a l'empar de la creu.

Josep Ramon "Mitgés del Martí",
1 de maig de 1965

A la font de Santa Magdalena

Entre l'eixuta Segarra
i el regadiu de l'Urgell,
sobre un turó hi ha un castell
que fort en terra s'agarra.
En son voltant, espaiats
en lo terreny sec i dur
hi ha la vila de Verdú
amb sos patis i teulats.

Als seus peus en una vall
d'olivers i terra campa
i de vinya que s'escampa
acreditant el treball
de moltes generacions
de pagesos, que amb porfia
treballen de nit i dia
per millorar produccions.

Una font hi ha, d'aigua pura
que de molts segles enllà
no ha deixat mai de rajar
recoberta de verdura.
Únic lloc d'aquests contorns
castigats per la sequera
on es troba la manera
d'omplir càntirs i sillons.

Quant son ús no fou precís,
en les herbes amagada,
has viscut quasi oblidada
essent la joia del país.

Més avui arribat l'hora
de fer-te justícia plena.
Font de Santa Magdalena
que suc do de vida plora.

Et coneix un munt de gent
fora província i comarca.
Una estora de flors marca
a on l'aigua va naixent
i zelós l'Ajuntament
bancs i taules fa posar
perquè es pugui berenar
quan la visiti la gent.

Una sardana la canta
i un aplec es fa cada any
perquè tothom que és company
del camp i la dita Santa
ens visiti en so de festa,
els veïns tots, los rebrem
amb lo millor que tinguem
i coronats de ginesta.

Antoni Agustí Upont "Antonino",
9 de setembre de 1969

M'agrada anar a Verdú

M'agrada anar a Verdú pel camí vell
que hi mena pel cantó de tramuntana.
Davallo costa avall per la solana,
guaitant al meu davant l'antic castell.

En ser a la fondalada, algun ocell
canta i refila i sembla que em demana
que m'aturi; i ho faig de bona gana,
i sec vora la font i el regatell.

És la font d'aigua fresca i abundosa
de Santa Magdalena que em convida
a reposar i a beure generosa.

De la seva aigua bec, ¡Quina aigua du!
Bec i reprèn alè la meua vida,
i entro a l'antiga vila de Verdú.

Francesc Espar Tressens,
musicada i cantada per
Flavià Huguet i Huguet

Cant a la Font de Santa Magdalena

Dolçament com una trena,
que s'esbullia sobre el pit,
el teu doll. Sempre a balquena,
Font de Santa Magdalena.
Brolla dolç de dia i nit.

Brolla dolç en la patena
del picó que guarda dins
el teu dring de goig i pena,
Font de Santa Magdalena,
dolça font dels verdunins.

Quan hi cau la lluna plena
i s'hi miren els estels
el teu doll ens asserena,
Font de Santa Magdalena,
i l'amor hi posa arrels.

Vetlles l'ombra que encadena
el castell petrificat
i duus aires de carena,
Font de Santa Magdalena,
i anhels de llibertat.

Portes fruits de tota mena
per les hortes i conreus;
el pa i vi de cada ofrena,
Font de Santa Magdalena,
han florit sota els teus peus.

Font joiosa, font serena,
amb un doll sempre segur,
dóna'ns l'aigua de ta vena,
Font de Santa Magdalena,
font preuada de Verdú.

Mn. Josep Binefa i Monjo,
musicada per a sardana pel
compositor Sr. Artur Rimbau
a l'any 1965 i estrenada
al parc de la Ciutadella
de Barcelona el dia 6 de febrer
de 1966 per la Cobla Barcelona.

www.copiesmaite.com **Còpies Maite**

La teva copisteria, ara també on-line

C/ Santa Maria, 1 · 25300 Tàrraga · Tel. 973 31 29 81 · Fax: 973 50 14 24

Montserrat
Aloy
i Roca

Qualitat de vida "El jo poètic. Somiar i viure"

<http://cantireta.blogspot.com>

De vegades alguns poemes et vénen a trucar a la porta dels somnis lúcids. De vegades, la Musa et regala, sense que te n'adonis gaire, ja que el seu regal és ben secret i personal, el camí per a dur-lo a la llum i fer-lo visible. I aquest n'és el resultat. D'un poema exquisit de la Barbara Ras, "A Book Said Dream and I Do".

Un llibre em digué que somniés, i somnio de Barbara Ras

Hi havia plomes i la llum que hi passava a través.
Hi havia ocells que feren les plomes, i el sol que féu la llum.
Les plomes dels ocells feren l'aire més dolç, més dolç
que el silenci en un capoll que espera les ales,
més quiet que l'esguard d'un falcó encaputxat.
Però cap falcó en el verd fet pel pas dels pares.
No, ni pares, papagais volant entre el son lent
i mirant-se els rajos verds per encendre el llarg somni.
Si pell, el rou l'hagués amarat, però la pols
penjada en l'espai com l'aturada del
temps mateix, el qual, després de la dansa amb els papagais,
hagués dit, Gràcies. Ara descansaré.
No és massa tard per a dir que la llum de l'ocell era prou
densa per separar-la amb les mans, i que les plomes que en-
dolcien
el camí, caigut després d'amorosir tantes galtes,
eren vermelles, d'un vermell de rosa amb venes de vol
ara acostant-se a la fi de la volada.
Tot i la detenció en el temps, les plomes es refiaren del ver-
mell
i cregueren que la peresa ompliria el llarg somni,
fins que el llibre es tanqués i el temps tornés per a ferir-nos.

Traducció de l'anglès de Montserrat Aloy i Roca

Per als agosarats, per als que encara tenen lletra, per als que volen dir i no saben on, voldria crear un club de lectura i de poesia aquí a Verdú. La idea és reunir-nos cada 15 dies, aproximadament. El correu electrònic per als detalls és animdecantir@gmail.com

"No hi ha res de secret que no s'hagi de revelar, ni res d'amagat que no s'hagi de saber. Per això tot el que heu dit en la fosca, ho sentireu a plena llum, i el que heu parlat a cau d'orella en la cambra més retirada, ho pregonaran des dels terrats."(Lluc 12, 2-3)

Vaig ser plantada a l'Urgell, cantonada amb la Segarra, un matí d'estiu del dia 22 d'agost del 1967. I em vaig replantar, voluntàriament i amb un home encantador, un 16 de març del 1996 a Verdú, una setmana abans de la primavera. A ambdós llocs agraeixo la llavor del que sóc, del que penso, del que escric. Hi he fet fruit. Aquest n'és una mostra.

Em van plantar

Em van plantar.
A darreries d'agost, amb la calor.
Em digueren que fos forta,
que rúfol i tot calia preservar
l'origen i la llavor amb el reng
ben traçat. Que plouria.

Em van llaurar.
Aquí a l'Urgell, on mai el temps
s'equivoca, perquè a la boca
només hi cau el fel de l'error.
Que pacient el pagès també aprèn
a plantar contra el desig.

Em van fer most.
Sense prendre'm gaire la pell,
mossegant el pinyol, només.
A la lleixa deixo
el futur escrit en vidre verd.
Prop de la conca, de l'ull.

I rego la paciència.
Que ve de dalt.
Descarrega.

Laura
Zubiaur

L'ARTicle de cal Talaveró

La primavera ens envolta amb els seus contrastos. El canvi d'estació ens convida a sortir i pels carrers i camins de Verdú augmenta el nombre de persones que es desplacen a peu per gaudir del sol que ja escalfa més.

Amb la primavera també iniciem noves propostes a Cal Talaveró Centre d'Art.

Fins a finals d'abril podeu visitar l'exposició **ELS QUATRE ELEMENTS de JOSÉ G. RAMOS**.

Aire – Aigua – Terra – Foc són els quatre elements que els filòsofs presocràtics varen proposar com elements originaris de la composició del cosmos. En l'antiguitat clàssica representaven les quatre formes conegudes de la matèria i eren utilitzats per explicar diferents comportaments de la natura.

Han estat representats en múltiples ocasions i en diferents èpoques durant l'extensa història de l'art. Segueixen sent motiu d'inspiració i Ramos ha volgut endinsar-se en els seu simbolisme treballant durant els últims anys en representar-los pictòricament.

La personalitat de

l'artista queda reflectida amb passió en aquestes obres on destaca el gest ràpid, el color concret, la tonalitat precisa, la textura correcta... entrelaçades en la superposició infinita de pinzellades tant característica en la forma de treballar de Ramos.

Cada element transmet el moviment, la fluïdesa, la contundència, la força que els caracteritzen. L'espectador vibra, amb aquestes representacions tan intenses, profundes, directes; envoltat de blancs, blaus, marrons, vermells, no es queda indiferent i la creativitat ens inunda en visitar l'exposició.

Del 4 de maig al 22 de juny **JAUME AMIGÓ**. Sempre és interessant presentar una nova mostra del treball d'Amigó. Sense excessos ni contundències extremes més aviat amb subtilesa i harmonia, Amigó ens endinsa en el seu modus de viure i fer art. Materials naturals, formes sinuoses, discurs lent, ens aturen en un "tempo" diferent, on observar ha de convertir-se en assaborir amb els ulls, degustar amb la mirada, paladar amb la vista... permetent-nos assimilar la bellesa i nodrir-nos de sensibilitat, naturalitat i equilibri. Art directe de

cor a cor, sense passar per l'intel·lecte que manipula i traeix les emocions més pures. Veniu a sentir i oblideu-vos de racionalitzar.

Del 6 de juliol al 25 d'agost **NEUS COLET**. Escultures en ferro i gravats que engloben un homenatge al nostre estimat poeta **Salvador Espriu**, del qual es commemora aquest 2013 els 100 anys del seu naixement, seran les obres que podreu visitar a l'estiu en aquesta primera exposició individual de Neus Colet a Verdú.

ART-VISIÓ també és suma a la celebració de **L'ANY ESPRIU**. A Cal Talaveró editarem una litografia original de **PERICO PASTOR**

dedicada al poeta. La presentació està prevista per Nadal i si esteu interessats en adquirir-la a preu especial reserveu ara el vostre exemplar.

Fins aviat!!!

AEIG
Marinada

Els caps de l'AEIG Marinada, informem

Des del mes de desembre que tenim una nova entrada al Cau, li hem canviat la cara amb la col·locació d'un mural de ceràmica, realitzat per 3 caps del cau que es van motivar i amb l'ajuda a l'hora de coure i pintar de l'Enric Orobitg. Si encara no l'heu vist, aneu a veure'l que fa molt de goig i està fet amb molt d'amor.

Fem servei i fem consciència, el passat dia 2 de març vam participar al primer acte del 40è aniversari de la nostra demarcació nord-occidental. L'acte consistia a realitzar una recollida de brossa per les zones escollides pels nens, després de fer unes activitats prèvies al dia de la recollida. Nosaltres vam anar per la carretera de Mas de Bondia i el camp de futbol i en poc més de dues hores vam recollir 138kg de brossa que els verdunins i verdunines llencem. Aquest acte es feia a tots els pobles de la demarcació, som 17 agrupaments, sabeu quanta brossa vam recollir entre tots? La xifra és esgarrifosa! Més de 2 tones!!! Aprofitem aquestes ratlles per fer una reflexió entre tots, aquesta quantitat de deixalles abocades de manera incontrolada poden perdurar durant dècades en un mateix indret, per aquest motiu i d'acord amb la llei escolta "Aprenem a ser útils i a fer servei": infants, joves, caps, famílies i col·laboradors van dedicar un dia a ser útils a la comunitat tot netejant de manera desinteressada el seu entorn més proper, però el que realment ens agradaria és tornar-hi d'aquí un temps i no recollir res, esperem entre tots fer-ho possible.

Al cau ens agraden les tradicions i una d'elles són les caramelles: sortir a cantar per les places i carrers de la vila de Verdú desitjant una bona Pasqua a tothom. Nosaltres vam gaudir d'un diumenge fantàstic i a més estem contents de la bona rebuda dels verdunins i verdunines que cada any ens esperen als balcons per escoltar-nos. Per l'any que ve ens estem planejant fer els assajos amb més de temps i retornar a les caramelles de fa uns anys, invitant totes les veus més veteranes a cantar-les, seria molt bonic recuperar aquesta tradició veient participar aquells i aquelles que fa 20, 30 o 40 anys també sortien al carrer el dia de Pasqua a cantar.

Ens agrada col·laborar i participar activament de la vida del poble per això quan per Setmana Santa des de l'AMPA ens van proposar de participar de la plantada d'arbres a la deixalleria, vam acceptar de tot cor.

BOOM es va celebrar a Fraga, el 13 i 14 d'abril. El boom era el segon acte del 40è aniversari de la demarcació. Sabeu que és un

Boom? És una trobada de totes les branques: Castors i Llúdrigues, Llops i Daines, Ràngers i Noies Guies, Pioners i Caravel·les, Trucs i tots els seus respectius caps. El Boom de Fraga va aplegar més d'un miler d'escoltes i guies que no van parar de fer activitats durant tot el cap de setmana, tallers, gimcanes, concerts...

El proper 27 d'abril també ens trobareu al sopar-concert on hi haurà dues grans actuacions BLAUMUT i UP A UP, és un acte organitzat per l'Associació Xercavins i els Amics de la Font de Santa Magdalena però des del cau hi col·laborarem fent el sopar.

Actes a la vista: com ja us hem dit, aquest any la nostra demarcació, la demarcació nord-occidental, estem d'aniversari, de moment ja hem fet dos actes, en queden dos, un el proper 25 de maig al Castell del Remei on participaran els caps actuals i tots els antics que s'hi vulguin sumar i un altre al setembre on està previst fer el cim del Montsent de Pallars (2.883m), a la Vall Fosca (la Pobla de Segur), i aquest és un acte obert a tothom.

Si vas ser cap o vas participar d'alguna manera del moviment escolta i vols estar informat de tot el que és farà durant el 40è aniversari -que ja sabem que sí!- tens dues opcions:

- Opció mail: *Envia un mail a 40anys.nordoccidental@gmail.com indicant l'adreça electrònica on vols rebre la informació i mantenir-te al dia.*

- Opció carta: *Truca al 660 76 16 99 / 660 76 17 01 per indicar-ho, i ho farem ben contents!*

Tornem a la vida de casa nostra, al nostre estimat Marinada. Sabeu on anem de camps? Doncs aquest any anem a la Vall de Boí, a Erill la Vall per ser més exactes, del 7 al 14 de juliol els Llops-Daines i Ràngers-Noies Guies, no els busqueu! Al cau estem oberts, així que si tens ganes de passar una setmaneta a la muntanya pots venir a ajudar-nos a fer de cuiner o de cuinera, si no pots tota la setmana, però uns dies sí, també ens ho pots comentar; si tu el que ets és un manetes, també et necessitem per muntar i desmuntar camp o si tens una furgoneta grossa... totes les mans i totes les ajudes són ben rebudes.

Ah! I encara ens queden els grans de casa, els Pioners i Caravel·les i els Trucs, que encara no tenen la ruta planejada però no patiu que a casa no es quedaran!!

Gemma
Casteràs
Aylón

Estudi
GM4

www.estudigm4.blogspot.com

Arquidea

Si la cuina us ha quedat antiquada i li falta aquella "xispa", aquí teniu algunes idees de com modernitzar-la amb poc pressupost.

Només **canviant els frontals** dels armaris podeu modificar totalment la seva aparença. Una altra opció és canviar **els tiradors**: trieu-los que siguin còmodes i mireu que coincideixin els forats. Quan trieu els frontals, penseu que han de resistir l'ús diari. Els acabats llisos i brillants, atractius per ser vistosos, són delicats. Els acabats mat i amb certa textura són més soferts.

Una cuina ha de ser **pràctica i funcional**, és molt important poder accedir als objectes de manera còmoda. Us aconsello substituir alguna porta d'armari per **calaixos**. Només cal afegir les guies i els frontals a l'estructura que ja teniu. Gens complicat.

Un altre aspecte important és l'**elecció**

dels colors. Si decoreu la cuina amb colors **neutres**, no cansa ni passa de moda. Els colors **clars**, donen sensació d'allunyament i per tant, un espai petit es percep més gran del que és. Els colors **es poden donar amb els complementos**, fàcils i barats de canviar amb freqüència.

Si teniu un espai petit i poc il·luminat, una bona opció són les **cuinnes obertes**: donen amplitud, lluminositat, flexibilitat i adaptabilitat. Podeu tirar l'envà que separa la cuina de la sala i deixar-ho obert; i si no voleu olors, la podeu tancar amb un vidre.

Les rajoles, tenen uns dibuixos que no s'adaptin a la vostra cuina? Us recomano posar "AguaplastCubreCeràmica", un material que deixa la superfície llisa i preparada per pintar amb pintures impermeables de fàcil neteja.

I per últim, si li voleu donar un toc especial i únic, jugueu amb la il·luminació.

Abans

Després

Ramon
Cardona,
Àngels
Salcedo

Campanya de Setmana Santa als Estinçlells

L'ajuda rebuda per part de l'obra social de la Caixa a través de Recercaixa per als anys 2012 i 2013 ha permès donar un gran impuls al projecte experimental dels Estinçlells (CEP). Durant aquests dies de vacances més d'una vintena d'estudiants i arqueòlegs han participat en les tasques de reconstruir unes cases ibèriques i també de crear noves àrees agrícoles al costat del jaciment.

La Setmana Santa ha servit per acabar de construir els teulats de les cases 15 i 16 dels Estinçlells. L'arquitectura ibèrica utilitza bàsicament pedra i terra, per això els teulats s'han fet amb fang barrejat amb palla, donant una inclinació mínima per poder desaiugar amb la menor erosió possible. La feina més complexa ha estat plantejar bé els pendents per acumular tota l'aigua en un punt i conduir-la a un canaló de fusta que actua de gàrgola.

A la vegada s'ha recrescut la muralla amb toves, fet que comença a donar a les cases l'aspecte que devien tenir en el seu origen. La campanya ha servit també per fer els fonaments de la casa 1, que també es reconstruirà. És una de la cases grans del poblat, amb constància d'un segon pis. Es creu que és també una de les cases especials del jaciment per ser l'única on ha aparegut un enterrament ritual infantil.

A part de les tasques arquitectòniques, l'equip de recerca carpològica i arqueobotànica ha fet el manteniment dels cultius de cereal experimental que conformen també la granja experimental dels Estinçlells i ha ampliat l'àrea agrícola amb la plantació de vinya a partir de sarments.

Pocs dies abans de realitzar aquesta campanya, es va provar de nou la premsa ibèrica reconstruïda dins d'una de les cases per premsar olives. Aquesta experimentació caldrà repetir-la perquè no va resultar tan exitosa com la premsada de vi. El procés de l'oli és molt més complex que el del raïm i cal major assessorament i documentació. L'experiment és repetirà després de la collita del proper any i comptarà amb la col·laboració de Guiu Sanfeliu.

Capa de sostre feta a partir d'argila amassada amb palla.

Premsada de les olives amb ajuda d'aigua calenta.

Fonamentació de la casa 1.

Arrebossant la paret (Foto Francesc Corpas).

Grup d'arqueòlegs que ha participat a la campanya (Foto Francesc Corpas)

Plantejament del desnivell dels teulats ibèrics.

Les olives esteses damunt la pedra del trull a punt de moldre.

Muralla

Josep M.
Salisi
i Clos,
musicòleg

Un manuscrit musical del segle XI, un destacat aspecte en la documentació històrica

Es té constància que les terres que formen el que és el terme i la vila de Verdú foren reconquerides l'any 1056 i que conseqüentment a partir d'aquesta data foren repoblades. El primer document que parla concretament de Verdú ens remet a la donació que en fa el comte Ramon Berenguer I a Arnau Company el 1072, deixant sota el senyoriu d'aquest la "quadra" de Verdú (dins el terme de Tàrraga i el comtat d'Ausona). El segon document on s'esmenta Verdú porta la data de 1080, quan dit Arnau Company cedeix algunes de les seves terres, entre elles les de Verdú, a un grup de pobladors. En un tercer document, aquest datat el 1130, ja s'esmenten les potestats que corresponien als senyors envers els habitants del terme de Verdú; i mig segle més tard, el 1184 es redacta la carta de població atorgada per Berenguera d'Anglesola i que accedia a l'establiment definitiu dels vedunins al pla del castell¹. En aquesta línia considero interessant esmentar que el manuscrit més antic que es conserva a l'Arxiu Parroquial de Verdú correspon a un registre notarial datat el 1265². Així doncs, com veiem, els documents més antics on se cita el nom de Verdú es poden datar entre mitjans del segle XI i finals del XII, uns documents on encara la població no estava establerta en el seu indret actual.

Seguint encara amb aquest aspecte documental, a l'arxiu parroquial verduní durant centúries es vetllaren diversos documents musicals (partitures) que arrenquen a finals del segle XI i arriben fins ben entrat el segle XVIII. Tots ells són manuscrits musicals que actualment es troben conservats en tres centres: la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu Comarcal de la Segarra i l'Arxiu Parroquial de Verdú.

Després d'aquesta introducció que ens situa en els inicis de l'àmbit documental verduní, val a dir, i ara fent referència exclusiva a la música, que el document musical més antic que durant nou-cents anys es va conservar a Verdú és un pergami que es pot datar cap a finals del segle XI i que actualment es troba

dipositat a la citada Biblioteca de Catalunya. Concretament es tracta d'un foli solt que d'antuvi formava part d'un *antifonari* litúrgic i on es troba escrit el text i la música per a la festivitat de Sant Joan Baptista³. La música que es troba escrita en aquest manuscrit correspon als graduals de les vespres de dita festa, com ara: *Vicini quoque et cognati eius i Priusquam te formarem in utero novi*. En aquest foli també es troba un fragment de Jeremies 1:10-18, *Ecce constitui te hodie*, corresponent a la mateixa festivitat.

La música d'aquestes composicions amb el pas del temps va anar variant. Així doncs, molts cops les musicalitzacions que es troben als documents antics no es corresponen amb les que s'usen ja a partir del segle XVI, això és degut a les revisions i canvis litúrgics que es varen anar succeint fins al concili trentí. A la vegada, sabem que aquest document que ara es tracta pertanyia a un volum per a l'ús litúrgic i que en un moment donat va ser retallat per a fer-ne la coberta o guarda d'un llibre, un fet que va esdevenir habitual a mitjan segle XVI, quan es decretà la normativa de protegir amb tapes més rígides els llibres sacramentals i notarians dels arxius parroquials.

Un aspecte destacat que presenta aquest manuscrit és que la grafia musical que s'hi troba escrita es correspon a la coneguda com a "notació catalana", una tipologia musical que pervisqué plenament entre els segles IX-XI, i que paulatinament va anar desapareixent a inicis del segle XII amb l'arribada d'unes noves formes gràfiques provinents d'Aquitània i que foren impulsades pels grans centres monàstics catalans. El que sí resta molt clar és que el manuscrit no va ser escrit a Verdú, probablement va ser copiat a l'*escriptorium* de la catedral de Vic, en aquest sentit cal recordar que l'església verdunina fins a finals de segle XVI pertanyia a l'episcopat vigatà.

³ Sobre els documents musicals que es conservaren a Verdú entre els segles XI i XV, vegeu: -SALISI CLOS, Josep M.: *La música de l'arxiu parroquial de Santa Maria de Verdú (segles XVII i XVIII)*. Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 2010, pp.277-282. Obra guanyadora del XXI Premi d'Investigació Musical "Emili Pujol" 2009. -ID.: "Manuscrits musicals dels segles XI-XV a l'església de Santa Maria de Verdú", a *Estudis sobre Vilagrassa i el romànic tardà a les terres de Lleida/Ponent*. Actes de la XLII Jornada de Treball. Grup de Recerques de les Terres de Ponent (2012) (en premsa).

¹ Sobre aquests documents vegeu: -BERTRAN I ROIGÉ, Prim: *Noves aportacions sobre la repoblació de Verdú en el centenari de la seva carta de franquesa (1184-1984)*. Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1984, pp.11, 13-17.

² Vegeu: -FARRÉ I TARGA, Miquel Àngel: *L'arxiu de la parroquia de Santa Maria de Verdú*. Tàrraga, Arxiu Històric Comarcal, 2002, pp.48-49.

Tanmateix, el que interessa destacar d'aquest document no és la seva grafia musical, ni el seu contingut litúrgic, sinó el fet que es tracta d'un document elaborat bastants anys abans de l'existència de l'actual temple parroquial (iniciat a la primera meitat del segle XIII); i fins i tot, un segle abans de la pròpia creació de l'actual població (cal recordar que la carta de població de Verdú està datada el 1184). Així doncs, estem davant del document més antic que es va conservar a Verdú durant nou-cents anys, un document musical l'estudi musicològic del qual ens permet extreure'n algunes conclusions que ens aporten una mica de llum als primers anys de la vida de la població.

En aquest sentit doncs, sabem que la primitiva vila es trobava al peu del riu Cercavins, prop d'on ara hi ha la Font de Santa Magdalena, i sembla ser que en aquest indret hi hauria una petita església dedicada a la santa. A la vegada, on ara hi ha l'actual temple parroquial, hi havia una església, aquesta també de reduïdes dimensions i dedicada a sant Nicolau de Bari. Així doncs, tenint en compte aquestes dades, hi cabria la possibilitat que el pergami musical hagués estat utilitzat en les celebracions litúrgiques que es feien en aquestes esglésies. També es podria donar el cas que aquest pergami no pertanyés en aquella època a l'església verdunina, i que hagués estat traslladat posteriorment des d'un altre centre religiós a l'església local. Tot i així, el fet que un element d'ús pràctic, purament litúrgicomusical, es traslladés posteriorment a Verdú quan el document en si esdevenia ja en certa manera "inutilitzable" o desfasat gràficament (cal recordar que està escrit en una grafia -la notació catalana- que deixà d'usar-se a inicis del segle XII), no sembla pas que hagués de ser un fet massa probable.

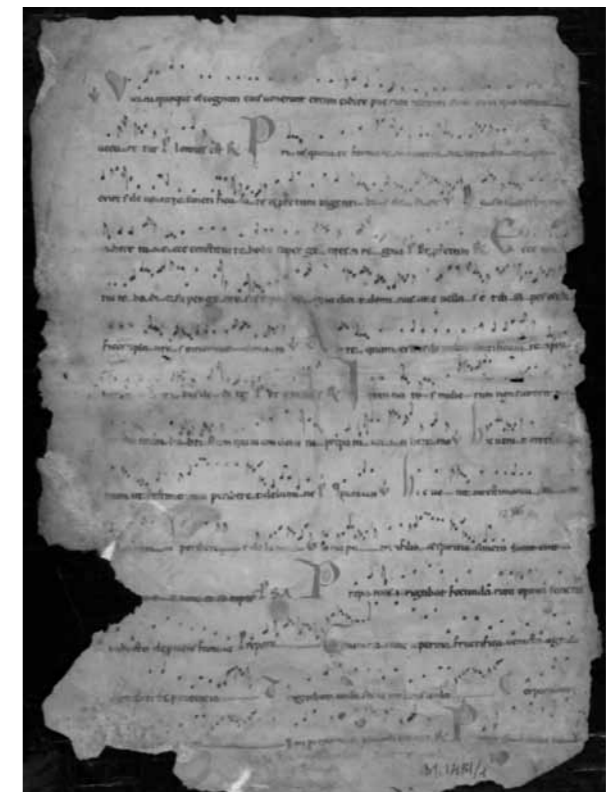
Sí que es pot deduir que el foli en qüestió estava contingut dins un volum (un *antifonari de l'ofici*) de mida no massa gran, que permetés la possibilitat de transportar-lo manualment, i que a la vegada fos prou apte per a ser usat en les diverses celebracions litúrgiques verdunines de finals del XI i inicis del XII.

L'estudi del document aporta també la informació sobre qui podia interpretar la música escrita, en aquest cas el document traspua que es tractava possiblement d'un sol cantor, o com a molt dos, ja que tant el text com el document en si són massa reduïts perquè hi hagués més intèrprets. El cantor ben bé podria haver estat el mateix sacerdot local o un cabiscol encarregat de dur a terme els cants de les celebracions. En aquest sentit és molt desconegut encara com devien estar distribuïdes les tasques ministerials dels sacerdots o religiosos a finals del segle XI, i més encara en les petites

poblacions com la que deuria ser Verdú a finals d'aquest segle.

El manuscrit també reflecteix que el cantor havia de tenir suficients coneixements musicals per tal de cantar la musicalització dels texts que hi estan representats. Això ens indica que el clergue o clergues de què disposés en aquells moments l'església verdunina bé s'haurien hagut d'educar musicalment en algun centre destacat (catedral, monestir, etc.) on la pràctica musical i l'educació envers la música litúrgica fos prou rellevant. A la vegada el document musical ens ve a mostrar la possibilitat que tenien els vilatans assistents a les celebracions religioses de poder escoltar música a l'església, un fet no tingut prou present encara dins la música destinada a les manifestacions religioses. Tota aquesta informació ens dona a entendre que la religiositat, la litúrgia i la música podien ser ja elements habituals en els inicis de la formació de la vila.

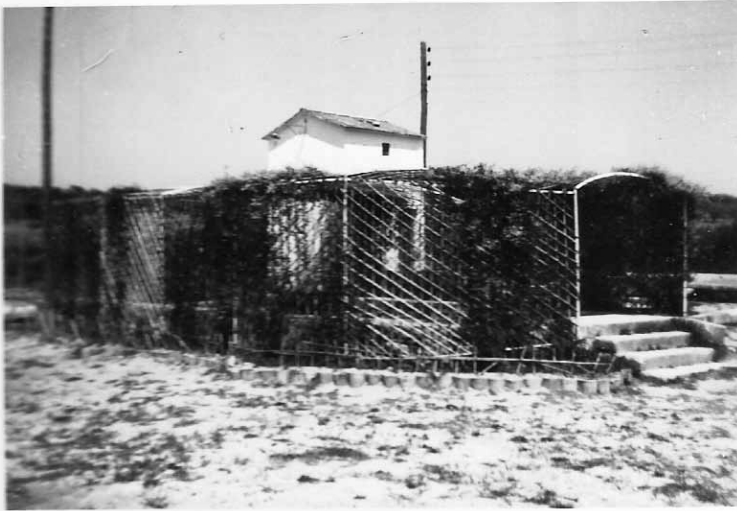
De sempre a Verdú ens hem vanagloriat de ser un poble molt musical, i el cert és que la història ens ha llegat un bon nombre de documentació que així ho ratifica. Ara bé, el que realment sorprèn és que s'hagi pogut conservar la música que es cantava fa més de nou-cents anys, un aspecte que sens dubte realça la història documental i la cultura musical de la nostra vila, i de retruc ens aporta una visió de com podien ser alguns dels aspectes de la població abans de la creació de l'actua vila.

Manuscrit musical verduní de finals del segle XI.

**Manel
Pont
i Solsona**

De fa algun temps...

Als anys 60, la comissió de fires i festes, comença a treballar en la recuperació de la Font de Sta. Magdalena.

(LA FUENTE DEL OLVIDO). Es planten els primers arbres, es fan parets, la glorieta, el monument a la sardana i la capella.

Les glaçades d'hivern varen acabar amb tots els pins, les diferents rubinades i les obres d'aixecament del riu per fer la mina del aigua, varen malmetre tot el paisatge.

L'any 1963, es celebrà el primer aplec a la font i malgrat tot, encara continua... D'això en fa 50 anys.

ENTRETENIMENTS

**Beatriu
Foguet
i Vidal**

Sopa de lletres

V	D	B	T	N	A	C	A	L	A
A	A	I	L	O	R	E	T	R	L
L	U	L	E	D	I	R	D	A	M
E	O	B	L	S	J	E	C	A	E
N	D	A	G	A	V	I	L	A	R
C	E	O	E	E	D	A	J	C	I
I	I	N	T	E	G	O	A	S	A
A	V	N	T	A	J	P	L	O	D
T	O	L	E	D	O	V	F	I	Z
P	A	L	E	N	C	I	A	I	D

Busqueu 15 ciutats espanyoles

